

LETO XXII. Stev. 56

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN ŠINKOVEC

UREJA UREDNIŠKI ODBOR

List izhaja vsak dan razen
petka. Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

'LJUDSKA PRAVICA'
USTANOVljena 8. OKTOBRA
1934 * MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT DNEVNIK IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
NIK NATO PA KOT TEDNIK
* OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z 'BORBO.'

ZASEDANJE LJUDSKE SKUPŠČINE LR SLOVENIJE

Ljudska skupščina je sprejela vrsto novih zakonov, odlokov in sklepov

Ljubljana, 6. marca. — Na današnji skupni in ločenih sejah sta zbor Ljudske skupščine LRS sprejela več novih zakonov, odlokov in sklepov. Republiški zbor je na ločeni seji, ki ji je predsedoval Jože Rus, sprejel dnevni red.

Le-ta je obsegal volitve funkcionarjev tega zbora, razpravo in sklepanje o predlogu zakona o varstvu in uporabi zemljišč, o predlogu zakona o upravljanju

gospodarskega odbora in zakonodajnega odbora k predlogu zakona o varstvu in uporabi zemljišč. Gospodarski in zakonodajni odbor sta stavila amandmaje glede

o tem, katera zemljišča se smejo uporabiti za gradbene namene, prenesla na občine, medtem ko naj bi po predlogu predlagatelja, s katerim se strinja tudi Odbor za organizacijo oblasti in uprave, pripadla ta pristojnost okrajnim ljudskim odborom, ki naj izdajajo te odloke na predlog občin.

Zakonski predlog je nato v

odpade na prebivalca 0,65 ha kmetijske površine, medtem ko je od tega le 0,37 ha obdelovalnih. To je znatno pod jugoslovanskim, pa tudi evropskim povprečjem. Po zadnjih podatkih FAO znaša povprečje na prebivalca v Evropi (izvzemši Sovjetsko zvezo in Turčijo) 0,90 ha kmetijskih površin, to se pravi, da smo v Sloveniji za 0,25 ha pod evropskim povprečjem.

Statistika iz leta 1955 kaže, da smo v zadnjih sedmih letih izgubili v Sloveniji 830.000 ha kmetijskih površin. Večji del izgubljenih površin gre v korist gozda, se pravi, da je gozd prerasel pašnike in senožeti in s tem spremenil strukturo kmetijskih površin. V teh letih pa smo najmanj 3000 ha porabili v gradbene namene, od tega polovico orne zemlje. Če bi v istem tempu gradili naprej, upoštevač hkrati izgubo koristnih kmetijskih površin zaradi erozij, poplav, zamorvirjenja itd. in upoštevač

(Nadaljevanje na 2. strani)

USTAVNE OSNOVE nove zahodnonemške vojske

Bonn, 6. marca (Tanjug). Zvezni zbor je sprejel ustavnne spremembe, ki omogočajo ustanovitev nove redne zahodnonemške vojske in določajo temeljna načela, na katerih bo slonela nova vojska. Med temi je določba o imenovanju posebnega parlamentarnega pooblaščenca za vojsko z nalogo, da štiti ustavne pravice vojakov in da opravlja v imenu Zveznega zbora nadzorstvo nad vojsko. V 14 dopolnilnih členih ustave je določena tudi ustanovitev odbora za obrambna vprašanja. Pravico do dajanja ukazov in poveljevanja vojski so zaupali obrambnemu ministru. V primeru stvarne potrebe po obrambi pa ta pravica preide na zveznega kanclerja.

Med parlamentarno debato je prišlo do zelo ostrih nesoglasij glede vojaške odgovornosti obrambnega ministra pred parlamentom. Socialnodemokratska stranka, Be-

ginski blok in nekaj poslancev Svobodne demokratske stranke so zahtevali, naj bi sprejeli določbo, po kateri bi lahko ministra odstavili, če bi mu parlament posebej izglasoval nezaupnico. Predloga niso sprejeli, ker ima Adenauerjeva Krščanskodemokratska unija v parlamentu potrebno večino. Za dopolnitev ustave v zvezi z vojsko so glasovali ne samo vladne stranke, temveč tudi opozicija.

Podpredsednik Socialnodemokratske stranke Melis je v zvezi s tem izjavil, da dejstvo, da je njegova stranka sprejela te dopolnitve, ne pomeni, da je sprejela stališče do pariških sporazumov in oborožitve dežele. Toda vzlic takšnemu stališču so socialni demokrati glasovali za vključitev predlaganih vojaških določb v ustavo, da bi vsaj onemogočili, da bi vojska postala država in da bi jo zlorabljali za zunanje politične puštolovščine in notranjo borbo za oblast.

Novi zakon o vojski omogoča obrambnemu ministru, da organizira vojsko 150.000 vojakov, po uvedbi splošne vojaške obveznosti pa poveča število vojakov na 500.000, kolikor Zahodni Nemčiji dovoljujejo pariški sporazumi.

Etiopski veleposlanik pri Moši Pijadi

Beograd, 6. marca (Tanjug). Predsednik Zvezne ljudske skupščine Moša Pijada je sprejel danes dopoldne na protokolarni obisk novega etiopskega veleposlanika Gabre-Meskal Kiflegzija.

KONFERENCA SEATO V KARAČIJU

Pineau terja sodelovanje

tudi na gospodarskem in drugih področjih in ne le na vojaškem

Karači, 6. marca (AFP). Davi se je v Karačiju začela druga konferenca zunanjih ministrov v SEATO včlanjenih dežel. Za predsednika konference je bil izvoljen pakistanski zunanji minister Hamidul Hak Caudri.

Konferenco je začel predsednik pakistanske vlade Mohamed Ali. Navzoči so bili zunanji ministri osemih včlanjenih dežel — ZDA, Velike Britanije, Francije, Pakistana, Avstralije, Nove Zelandije, Sijama in Filipinov.

Na dopoldanski seji je prvi govoril britanski zunanji minister Selwyn Lloyd.

Selwyn Lloyd je izjavil, da je cilj te organizacije »povečati varnost in stabilnost na jugovzhodu Azije. Dejtal je, da SEATO nudi sredstva za zaščito pred sleherno agresijo »subverzivnih elementov«, da bi tako omogočili prebivalstvu tega področja, da »svobodno razvija ustanove, ki so mu pri srcu«. Britanski minister je poudaril, da članice pakta ne odobravajo posebne zaščite kateregakoli ozemlja, prav tako pa tudi nimajo »nobeneh« agresivnih načrtov, pač pa s zela samo mir in razvoj demokratičnih ustanov.

Francoski zunanji minister Christian Pineau, ki je govoril po zunanjih ministrih Pakistana in Avstralije, je izjavil, da je Francija pripravljena prispevati k podjetjem, ki presegajo organiziranje varnosti in katerih cilj je

izboljšati življenjske pogoje dežel v svetovnem obsegu.

Spet odpustitve Angležev iz Arabske legije

Aman, 6. marca (Reuter). — Predsednik jordanske vlade Samir Rifai je sprejel danes britanskega veleposlanika v Jordaniji in Libanonu in se z njima razgovarjal o nedavnih dogodkih v

Dalje je rekel, da je izboljšanje gmotne in kulturne ravni narodov najboljša poročila politične stabilnosti. Potemtakem, je povzel Pineau, z izpolnjevanjem naših obveznosti v okviru SEATO naše dolžnosti še niso izčrpane. Nekatere izmed teh dolžnosti je moč izpolnjevati samo v širšem okviru — OZN oziroma njenih specializiranih agencij.

Pineau je poudaril, da je »beda zdaj glavni sovražnik miru« in da »napori in okviru SEATO za razvoj gospodarskega in kulturnega sodelovanja« po mnenju francoske delegacije ne morejo okrniti našega sodelovanja na drugih področjih.

Ameriški zunanji minister Dulles, ki je govoril na koncu seje, je izrazil zadovoljstvo z uspehom SEATO, ki »ne koristi samo včlanjenim deželam, temveč tudi ostalim deželam v tem delu sveta. Dulles je na koncu obdobil SZ in Kitajsko, da »sveljavljata agresivno politiko«.

Pakistan je danes zahteval, naj SEATO podpre njegovo zahtevo, da bi v Kašmiru razpisali plebiscit. To zahtevo je izrazil na popoldanski tajni seji Sveta zunanjih ministrov.

Dejal je, da je Indijo glede Kašmira »podprla njena prijateljica Sovjetska zveza in zato je Pakistan kot odlični zaveznik Zahoda prisiljen obrniti se na svoje prijatelje«.

Naš veleposlanik pri grškem zunanjem ministru

Atene, 6. marca (Tanjug). — Jugoslovanski veleposlanik v Atenah Miša Pavičević je bil danes dopoldne pri zunanjem ministru Spirosu Teotokisu. V daljšem razgovoru sta izmenjala misli o nekaterih vprašanjih, ki zanimajo obe deželi.

Jordanski kralj Husein

Arabski legiji in o položaju britanskih častnikov, ki so ostali v legiji.

Predstavnik Arabske legije pa je danes izjavil novinarjem, da so iz legije odpustili skupno osem britanskih častnikov, ne vstevši generala Glubba in še tri, ki so jih odpustili minuli teden. Pri pomnil je, da so na izpraznjena mesta imenovali jordanske častnike.

Demantiral je vesti o nekakšnem »gibanju svobodnih častnikov« v legiji, ki da so bili vmešani v odstavitev generala Glubba. Vsi britanski častniki, ki so ostali v legiji, lojalno izpolnjujejo svojo dolžnost, toda Jordanija ni dolžna imeti v legiji tuje častnike.

Konferenca arabskih državnikov

Kairo, 6. marca (Reuter). — Kralj Saudove Arabije Ibn Saud je prispel danes v Kairo, kjer bo sodeloval na sestanku državnih poglavarjev Sirije, Saudove Arabije in Egipta. Sirski predsednik Sukri el Kuatli je že prispel v Kairo. Prvi sestanek arabskih državnikov bo drevi. Razgovori se bodo nanašali na zadnje dogodke na Bliznjem in Srednjem vzhodu ter na skupno pomoč Jordaniji.

Razgovori se bodo razdelili na sestanke državnikov in zunanjih ministrov ter posebej ob-

rambnih ministrov in načelnikov generalnih štabov.

Na dnevnem redu državnih razgovorov so konkretno naslednja vprašanja: 1. določitev subvencije Jordaniji, njena višina in razdelitev na Egipt, Saudsko Arabijo in Sirijo; 2. splošni položaj na Srednjem vzhodu in posledice Bagdadskega pakta za odnose med članicami Arabske lige in 3. napetost med Izraelom in arabskimi deželami.

Obrambni ministri bodo razpravljali o unifikaciji oboroženih sil arabskih dežel.

Tovariši Miha Marinko, Boris Kraigher in dr. Marijan Breclj na zasedanju Ljudske skupščine LRS

in o gospodarjenju s premoženjem bivših agrarnih skupnosti, o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o skladu Borisa Kidriča, o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o podeljevanju Prešernovih nagrad, o predlogu odloka o Višji šoli za telesno vzgojo, o predlogu odloka o soglasju k odloku Sabora LR Hrvatske o spremembi meje med LR Hrvatsko in LR Slovenijo, o predlogu odloka o prenosu Slovenskega narodnega gledališča na Okrajni ljudski odbor Ljubljana, o predlogu odloka o prenosu Slovenske filharmonije na Okrajni ljudski odbor Ljubljana, o predlogu sklepa o spremembi števila članov, ki jih izvoli Ljudska skupščina v univerzitetni svet in fakultetne svete Univerze v Ljubljani, o predlogu sklepa o razrešitvi članov teh svetov in o predlogu sklepa o izvolitvi novih članov teh svetov ter o sklepu za odreditve nadomestnih volitev v 31. volilni enoti v ljubljanskem okraju.

Ponovno izvoljeni organi Republiškega zbora

Podpredsednici Republiškega zbora Angelci Ocepke ter zapisničarjem Dušanu Boletu, Ančki Globačnik in Antonu Peterneju je potekla funkcijska doba. Predsednik Republiškega zbora Jože Rus, ki mu funkcijska doba sicer še ni potekla, pa je predlagal, da bi hkrati izvolili tudi novega predsednika Republiškega zbora. Na predlog ljudskega poslanca Staneta Skofa so bili nato ponovno izvoljeni: za predsednika Republiškega zbora Jože Rus, za podpredsednika Angelca Ocepke, za zapisničarja pa Dušan Bole, Ančka Globačnik in Anton Peterneju.

Sledila so poročila odbora za organizacijo oblasti in uprave.

VREMENSKA NAPOVED

za sredo 7. marca

Sončno, vmes delna oblačnost, zlasti v severni Sloveniji. Temperatura ponoči med -5 in -2, v Primorju okrog +3, čez dan med +8 in +14, v Primorju do +16 stopinj C. Zjutraj po kotlinski megla.

Snežne razmere: Komna 100 cm (-5), Vršič 50 cm (-7), Tamar 35 cm (-7), Erika 20 cm, Kranjska gora brez snega, Pokljuka 30 cm (-3), Planica 15 cm (-6), Koča ob žitnici 15 cm (-4), Ribniška koča 25 cm (+2), Mariborska koča brez snega, Kredarica 130 cm.

nekaterih členov zakonskega predloga v tem smislu, da bi se pristojnost za izdajanje odlokov

Obrazložitev dr. Marijana Breclja

Dr. Marijan Breclj je v uvodu poudaril, naj bi ta zakon uredil vprašanje, ki je pereče ne le pri nas, marveč v vseh državah, kjer gostota prebivalstva povzroča zelo važne gospodarske in splošno družbene probleme, kako smotno uporabiti plodne in kormotne površine in kako zaščititi te površine, ljudska bivališča in vse druge higijenske in zdravstvene naprave, da bi dosegli čim boljše in čim bolj zdrav razvoj. Zato bi bilo napak, če bi presojali predpise tega sicer na videz skromnega zakona samo s stališča, kako bi najbolje uporabili površine v kmetijske namene. Gre za kompleks vprašanj: za smotno uporabo zemljišč v gospodarske namene in za urejeno urbanistično dejavnost pri gradnji ljudskih naselij, pri čemer

imenu predlagatelja obrazložil podpredsednik Izvršnega sveta dr. Marijan Breclj.

moramo varovati ekonomska načela našega razvoja, na drugi strani pa splošno koristi družbe in našega razvoja.

V LR Sloveniji se kmetijske površine naglo manjšajo. Po zadnjih podatkih je v Sloveniji nad dva milijona hektarov površin, od tega je 48,5 % kmetijskih površin, ostalo je gozd, 6,7 % površin pa je nerodovitnih. Od kmetijskih površin je samo 57 % koristnih obdelovalnih površin, medtem ko je ostalih več ko 400.000 hektarov neobdelana zemlja: senožeti, pašniki, trstišča in močvirja. Glede na to, da 88 % kmetijskih površin pripada zasebnim lastnikom, mora ljudska skupnost predvideti vse potrebne ukrepe, da s to zela pičlo kmetijsko površino čim smotrnejše gospodarimo. V Sloveniji

Guy Mollet se pripravlja

na spopad v parlamentu zaradi Alžira, alžirski uporniki pa širijo svoje območje

Pariz, 6. marca (Tanjug). V nadaljevanju političnih posvetovanj s prvaki vseh parlamentarnih skupin o svojem načrtu za ureditev alžirskega vprašanja je ministrski predsednik Guy Mollet dobil »zadovoljive odgovore« predstavnikov Faurove radikalne skupine, degolovcev, francoskih agrarcev v prekomorskih deželah in demokratične odporiške unije.

Guy Mollet se je danes sestel še z drugimi politikmi, neodvisnim Pinayem, komunistom Duclosom, ljudskim republikancem Lecourtom, radikalom Daladierom in s poujadisti. Toda vse opozicijske parlamentarne skupine bodo dokončno sklepale o vladni zahtevi po posebnih pooblastilih šele med splošno parlamentarno debato o Alžiru, ki se bo začela v četrtek. V vladnih krogih danes prevladuje optimizem glede možnosti, da bo vlada tudi ta teden v parlamentu zbrala potrebno večino glasov.

Minister — generalni rezident v Alžiru Lacoste je danes spet v Parizu. Zvečer je bil na izredni seji vlade, ki je znova razpravljala o Alžiru.

Poslabšanje položaja v Alžiru je vplivalo na sklep ministrskega predsednika Guy Molleta, da je danes sprožil pobudo tudi na diplomatskem torišču. Sestel se je z egiptskim veleposlanikom v Parizu in ga opozoril na »pomen, ki ga Francija pripisuje ureditvi položaja v Severni Afriki.« Tu trdijo, da bo francoski ministrski predsednik na nedeljskem sestanku s predsednikom Edonom v Londonu zahteval izdatnejšo podporo zahodnih držav Franciji v Afriki.

Vojaški odredi alžirske narodne osvobodilne fronte uživajo zelo veliko podporo: malone vsega lokalnega prebivalstva, ugotavlja danes »France Soire« v anketi o »stvarnem položaju v Alžiru«. Po podatkih tega časn-

ka je vzporedno z močno vojaško organizacijo zelo gibčnih odredov in čet alžirskega osvobodilna fronta zdaj ustanovila tudi teritorialne vojaške organe, ki upravljajo posamezne cone pod svojim vodstvom.

»France Soire« je že včeraj objavil necenzurirani prikaz položaja v Alžiru, v katerem je ugotovil, da je »stvarna oblast v znatnem delu izključno v rokah narodne fronte.« Po danes objavljenih podatkih so alžirski odredi dobro opremljeni. Časnik opozarja tudi na sodelovanje alžirskih žensk v osvobodilnem gibanju. Objavljeni zemljevidi kažejo, da imajo nacionalistične čete, ki so v začetku minulega leta nadzorovale samo nekatere osamljene točke in manjše cone na področju Auresa, zdaj pod nadzorstvom tudi znatno ozemlje vzdolž sredozemske obale in v drugih delih dežele, ki čisto sega tudi po 300 do 400 km v globino.

Zasedanje Ljudske skupščine LRS

(Nadaljevanje s 1. strani)

naravni prirastek prebivalstva, ki znaša približno 1% letno, potem imamo opravka z zelo resnim vprašanjem.

Ta zakon bi bil eden izmed ukrepov, in sicer že zelo pozno začetek smotnega urejanja tega vprašanja. Zato je treba zadolžiti pristojne organe ljudske oblasti za ta vprašanja. Podrobna obrazložitev ni potrebna, ker se pravzaprav vsakdo pri nas in celo vsak tujec, ki opazuje naš razvoj, čudi, kako je moč tako anarhično graditi, tako anarhično upravljati plodne kmetijske površine. V tem oziru je vsekakor potreben mnogo oostrejši režim kakor doslej.

V zvezi z vprašanjem, ki je bilo sproženo v skupščinskih odborih glede pristojnosti, kdo naj prevzame osnovno skrb, so mnenja različna. Odbor za organizacijo oblasti in uprave, ki ima po poslovniku nalogo, da presodi s stališča državne organizacije tudi vprašanje pristojnosti, je mnenja, naj to izvaja okrajni ljudski odbor, kot je to predlagano v predlogu zakona. Ob ustanovitvi komun in zveze komun je Zvezna komisija določila, naj vprašanja urbanizma rešujejo okrajni ljudski odbori. Ker gre dejansko za splošne koristi in ne le za posamezne občine, bi moral vsekakor okrajni ljudski odbor prevzeti organizacijo in vodstvo teh nalog. Okrajni ljudski odbor bi izdal odloke o tem, katere površine lahko zazidamo, konkretne odloke o gradbenih okoliščinah in sicer na predlog občine. Ker pa se prav na tem področju interesi zelo križajo in ker so dobili z ustanovitvijo sveta za urbanizem in s predpisi o urbanizmu okrajni ljudski odbori te pristojnosti, je v skladu z našo državno organizacijo in s predmetom samim, da ostane pristojnost pri okrajnih ljudskih odborih.

Ze konec leta 1953 smo imeli uredbo, ki je določala načela glede gradnje, to se pravi vsebinsko isti predpis, ki je določal, kakšne površine in v kakšnih okoliščinah jih je moč uporabljati v gradbene namene. Takrat so imele te pristojnosti občine. Toda ta naloga ni tako preprosta. Gre tudi za vprašanje strokovnega aparata, strokovnih možnosti posameznih občin v tem smislu, ali so sposobne poseči na to področje ali ne. Ker je to vprašanje povezano s strokovnim kadrom, za zahtevnejšim tehničnim delom, ker je v nujni zvezi z našim celotnim urbanističnim načrtom, je prav, da ta pristojnost ostane pri okrajnih ljudskih odborih.

Glede ostalih amandmajev in predlogov skupščinskih odborov je dr. Brečelj v imenu Izvršnega sveta izjavil, da jih sprejema, razen tistih, ki zadevajo člene 18, 23 in 25, prav tako pa tudi ne amandmaja zakonodajnega odbora k čl. 11, ki pravi, naj se protivrednost vrne v petih letih po dograditvi objekta, za katerega je bilo zemljišče uporabljeno. Izvršni odbor sodi, da je to eden izmed uspešnih ukrepov, ki bo pripomogel k izvajanju teh načel. Vsakdo, ki uporabi kmetijsko zemljišče v gradbene namene, mora namreč dati nadomestilo bodisi v naravi bodisi v denarju v korist ustreznega fonda, kar naj bi glede na sedanje razmere Izvršni odbor predpisal s posebno uredbo. Zato amandma k čl. 11 ni potreben, ker bi nekako to dolžnost razširil na predlogo dobo in bi tudi smisel tega gospodarskega ukrepa smisel ublažil ali mu v konkretnih primerih mogoče celo vzel njegovo vrednost. Z drugimi amandmaji zakonodajnega odbora, odbora za izgradnjo oblasti in uprave ter odbora za gospodarstvo pa se je dr. Marjan Brečelj strinjal in predlagal, Ljudski skupščini, naj tako izpopolnjen zakon sprejme.

Predlog zakona o varstvu in uporabi zemljišč bodo še temeljito proučili

Po obrazložitvi dr. Marijana Brečlja sta se zakonodajni in gospodarski odbor sestala, da bi ponovno proučila svoje amandmaje v zvezi s stališčem Izvršnega sveta. Ker pa je razprava v skupščinskih odborih in v Republiškem zboru pokazala, da ta zakonska materija še ni bila dovolj obravnavana in da nekaterim poslancem ni bila dovolj prezentna, je predstavnik Izvršnega sveta dr. Marjan Brečelj predlagal, naj se zakonski predlog še temeljiteje prouči, hkrati pa je v imenu predlagatelja izjavil, da zakonski predlog umika. Do sprejetja tega zakonskega predloga bo zato še v veljavi dosedanja uredba o uporabi zemljišč v gradbene namene. Republiški zbor je nato razpravjal in sklepal o predlogu zakona o upravljanju in o gospodarjenju s premoženjem bivših agrarnih skupnosti. Potem ko so poročevalci gospodarskega odbora, odbora za organizacijo oblasti in uprave ter zakonodajnega odbora podali poročila o zakonskem predlogu in ga je razložil predstavnik Izvršnega sveta dr. Marjan Brečelj, je Republiški zbor ta zakon sprejel.

Sledilo je razpravljanje in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o podeljevanju Prešernovih nagrad, ki ga je skupno s predlogom zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o skladu Borisa Kidriča obrazložil predstavnik Izvršnega sveta dr. Boris Kojančič. Po prvem zakonu je naloga Prešernovega sklada pospeševati umetniško ustvarjanje in poudarjanje na vseh področjih umetnosti in znanstveno delo. Prešernove nagrade se bodo podeljevale kot posebno priznanje za umetniško in znanstveno prizadevanje in kot spodbuda za nove ustvaritve. Naloga Prešernovega sklada pa zakon, ki ga je danes sprejela Ljudska skupščina, razširja s tem, da se bodo iz sredstev tega sklada podeljevale tudi štipendije za študij in umetniško ali znanstveno izpopolnitev nadarjenih umetnikov in znanstvenikov ter izredno nadarjenih dijakov.

S podeljevanjem znanstvenih nagrad s častnim naslovom »Kidričeva nagrada«, ki jo vpeljuje zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o skladu Borisa Kidriča, se bo razširilo tudi delovno področje sklada Borisa Kidriča. Iz tega sklada so se doslej podeljevale nagrade za znanstvene razprave, ki so ustrezale razpisu nagradnih tem. Novi zakon pa določa, da se bodo v prihodnje razen teh nagrad podeljevale tudi nagrade za najboljša izvorna znanstvena dela, ki so bila objavljena v preteklem letu s področja ekonomskih, družbenih in naravoslovnih ved ter z drugih področij, ki neposredno služijo razvoju socialističnega gospodarstva. Oba zakona tudi smotneje razmejujejo naloge Prešernovega in Kidričevega sklada.

Izvolitev in razrešitev nekaterih sodnikov

Po krajšem premoru je sledila 13. skupna seja obeh skupščinskih zborov, ki jo je vodil predsednik Ljudske skupščine Miha Marinko. Na dnevnem redu se je bila razprava in sklepanje o predlogu za izvolitev sodnika Okrožnega sodišča v Ljubljani in sodnika Okrožnega gospodarskega sodišča v Mariboru ter razprava in sklepanje o predlogu za razrešitev sodnika Okrožnega sodišča v Ljubljani. Skupščina je izvolila Ivana Repinca za sodnika pri Okrožnem sodišču v Ljubljani in dr. Jožeta Cigana za sodnika Okrožnega gospodarskega sodišča v Mariboru. Hkrati je razrešila sodnika Okrožnega sodišča v Ljubljani Stanka Holjca, ker je bil le-ta izvoljen za predsednika Okrajnega sodišča v Ljubljani, ki je nastalo po združitvi obeh dosedanjih okrajnih sodišč (I. in II.) v Ljubljani.

Dnevni red skupne seje obeh zborov je bil s tem izčrpan.

Spremenitev dosedanjega inštituta v Višjo šolo za telesno vzgojo

Nato je bila spet ločena seja Republiškega zbora pod vodstvom Jožeta Rusa. Republiški zbor je sprejel odlok o Višji šoli za telesno vzgojo. Ta odlok preoblikuje dosedanj inštitut v Višjo šolo za telesno vzgojo, ki bo imela iste naloge, kot jih je opravljal inštitut. Hkrati pa se s tem odlokom tudi v Višji šoli vpeljuje družbeno upravljanje po načelih, ki veljajo za družbeno upravljanje na vseh drugih visokih šolah.

Priključitev nekaterih istrskih vasi k LR Sloveniji

Sledila je razprava in sklepanje o predlogu odloka o soglasju k odloku Sabora Ljudske republike Hrvatske o spremembi meje med Ljudsko republiko Hrvatsko in LR Slovenijo, ki ga je obrazlo-

žil predstavnik Izvršnega sveta Niko Silih. Sabor LR Hrvatske je 15. decembra lani, upoštevajoč želje prebivalcev omenjenih vasi, sprejel odlok, po katerem se vasi Abitanti, Belvedur, Brezovica, Gradin, Koromaci, Boškini, Močunigi, Pregara in Sireži izločijo iz sestava LR Hrvatske in priključijo k LR Sloveniji. Republiški zbor Ljudske skupščine LR Slovenije s tem odlokom Sabora LR Hrvatske soglasja, odlok pa bo začel veljati, ko ga bo potrdila Zvezna ljudska skupščina.

Prenos Slovenskega narodnega gledališča in Slovenske filharmonije v pristojnost OLO Ljubljana

Nato je Republiški zbor razpravjal in sklepal o predlogu odloka o prenosu Slovenskega narodnega gledališča in Slovenske filharmonije na Okrajni ljudski odbor Ljubljana. Čeprav gre za reprezentativno slovensko gledališče, je treba upoštevati, da je namenjeno predvsem prebivalcem mesta Ljubljane, zaradi česar je skupščinski odbor za proračun že večkrat predlagal, da se Slovensko narodno gledališče prenese iz republiške v okrajno pristojnost. Slovensko narodno gledališče bo še vedno obdržalo značaj reprezentativnega gledališča, zato bo imel Svet za prosveto in kulturo LRS še nekatere pravice v zvezi z vodstvom tega gledališča, kasneje pa bo republiški zakon o gledališčih uredil ta razmerja.

Vloga tega gledališča se s sprejetjem tega odloka v ničemer ne zmanjšuje, vprašanje splošnega vodstva in finansiranja pa se ureja podobno, kot je urejeno v drugih republikah in v skladu z novo vlogo, ki jo imajo v našem društvem in komunalnem sistemu okrajni ljudski odbori. Podobno velja tudi za Slovensko filharmonijo. Republiški zbor je oba odloka, ki ju je obrazložil predstavnik Izvršnega sveta dr. Boris Kojančič, sprejel z večino glasov.

Izvolitev članov univerzitetnega sveta in fakultetnih svetov Univerze v Ljubljani

Republiški zbor je sprejel tudi sklep o spremembi števila članov, ki jih izvoli Ljudska skupščina v univerzitetni svet in fakultetne svete Univerze v Ljubljani, sklep o razrešitvi dosedanjih članov in o izvolitvi novih članov teh svetov. Število članov teh svetov se povečuje, kar bo omogočilo uspešnejše delo organov družbenega upravljanja v tem našem najvišjem znanstvenem zavodu. Na današnji seji Republiškega zbora so bili izvoljeni:

za člane univerzitetnega sveta: Roman Albreht, Dušan Bole, Jože Borštnar, Ing. Marjan Brilly, dr. France Hočevar, Marjan Jenko, inž. Viktor Kotnik, Miloš Ledinek, Anka Pernuš, France Perovšek, dr. Svetozar Polič, dr. Zmago Slokan, inž. Marjan Tepina, Vlado Vodopivec in inž. Pavle Zavarar;

za člane fakultetnega sveta prirodoslovno-matematične in filozofske fakultete: Slavica Božič, Jože Hainz, France Kimovec, Vlado Majhen, Lev Modic, Ema Musar, Rado Petermel, Janez Potrč in Mirko Ravbar;

za člane fakultetnega sveta pravne in ekonomske fakultete: Tone Bole, Martin Gosak, dr. Vladimir Grossman, Mirko Hočevar, Jože Ingolič, dr. Božo Linhart, dr. Miha Potočnik, Ivo Repinc in dr. Teodor Tomlinšek;

za člane fakultetnega sveta medicinske fakultete: dr. Marjan Ahčin, Albin Dujc, dr. Marjan Dular, dr. Ivan Kopač, dr. Drago Mušič, Lojze Piškur, dr. Tone

Ravnikar, mr. ph. Uroš Rupreht in Mira Svetina;

za člane fakultetnega sveta tehniške fakultete: ing. Božidar Guštin, Dušan Horjak, Silvo Hrast, Rudi Jančar, Dante Jasnič, inž. Lojze Kerin, inž. Anton Koželj, inž. Matej Kleindienst, inž. Ivo Klemenčič, inž. Ludvik Kremžar, inž. Rudolf Lučovnik, Franc Pirkovič, Jernej Polajnar, inž. Viktor Turnšek in Zarko Wesnaver; za člane fakultetnega sveta agronomske, gozdarske in veterinarske fakultete: inž. Jože Berkopec, Živko Bernot, inž. Karmelo Budihna, inž. Vera Marentič, dr. Marjan Pavšič, inž. Vilma Pirkovič, France Simonič, inž. Bogdan Zagar in Zoran Zagar.

Ker je postala sodba Okrožnega sodišča v Ljubljani, s katero je bil obsojen inž. Gašper Muha na devet let strogega zapora, pravomočna, mu je s tem prenehal tudi poslanski mandat. Zato je Republiški zbor sprejel sklep za odreditev nadomestnih volitev v 31. volilni enoti v okraju Ljubljana. S to točko je bil dnevn red današnje ločne seje Republiškega zbora Ljudske skupščine LRS izčrpan.

M. Z.

Z večerajšnjega zasedanja Ljudske skupščine LRS

Beograjski komunisti o svojih problemih in nalogah

Letne volilne konference v vseh organizacijah končane

Na sestankih občinskih komitejev in na nedavni razširjeni seji Mestnega komiteja so poudarjali, da se je dejavnost beograjskih komunistov zadnje mesece znatno povečala. Komunisti zdaj z vso vmo delujejo v organih delavskega in družbenega upravljanja ter v političnih in družbenih organizacijah. Vendar pa je v njihovem delu še precej pomanjkljivosti.

Ponekod je še zmeraj več gesel, kakor pravega dela. To velja zlasti za organizacije, v katerih so vključeni komunisti, zaposleni v trgovinskih in gostinskih podjetjih ter za nekatere krajevne organizacije, zlasti tam, kjer so vključeni v njih komunisti svobodnih poklicev.

V zvezi s tem je zelo pereče vprašanje, zakaj zadnje čase na sestankih osnovnih organizacij splot več ne hodijo ostali državljani. Razlogov za to je več. Eden izmed glavnih je, da so sestanki komunistov za ostale državljane čisto dolgočasni in nezanimivi, ker ne morejo slišati na njih ničesar, kar bi jih zanimalo. Na sestankih obravnavajo v glavnem zmeraj ista vpra-

šanja. Kadar pa skličejo osnovne organizacije v beograjskih podjetjih sestanke, na katerih obravnavajo razna pereča vprašanja, se jih udeležijo po več sto uslužbencev, ki niso člani ZK.

Čeprav je odgovornost komunistov znatno narasla, je še zmeraj nekaj organizacij in komunistov, ki se ne zmenijo za razne negativne pojave. Človek bi mislil, da v nekaterih trgovinskih in gostinskih podjetjih komunistov splot ni, saj se razni malomeščanski nazori v njih nemočno širijo. Malone v vseh osnovnih organizacijah so na volitvah vodilni kader pomladili. V mnogih organizacijah je prišlo zadnja leta na vodilne položaje precej mlajših tovarišev, ki so si v političnem delu pridobili že bogate izkušnje. V nekaterih organizacijah pa so to politično usmeritev razumeli precej napačno. Te naloge so se lotili kampanjsko, tako da so ostali mnogi starejši, zelo izkušeni komunisti ob strani.

Del vodilnega kadra ne le v ZK, marveč tudi v drugih političnih organizacijah je nekako razumelo, da je treba delati same ob volitvah, do druge konference, potem pa ta obveznost odpade. Zato se dogaja, da si ti kadri splot ne prizadevajo, da bi se poglobili v pereča vprašanja, marveč se ukvarjajo v glavnem, samo s tekočimi zadevami. Te kadre bi morali usmeriti za daljše obdobje dela v politične organizacije. V tej zvezi nekateri občinski komiteji menijo, da bi morda kazalo njihov volilni mandat nadaljevati, tako da da bile volilne konference v osnovnih organizacijah vsako drugo leto.

Z. Staubinger

DNEVNA KRONIKA

Jovanka Broz obiskala uredništvo »Žena danas«

Na povabilo uredništva revije »Žena danas« je soproga predsednika republike Jovanka Broz obiskala večeraj dopolne uredništvo in se dve uri razgovarjala z urednico revije Natalijo Hrdič-Todorović in ostalimi članicami uredništva, pri čemer se je zanimala za probleme revije in delo ženskih društev na splošno. Ob tej priložnosti so članice uredništva podarile Jovanki Broz komplet revije »Žena danas«.

Izmenjava ženskih delegacij

Aprila bo prispela v Jugoslavijo delegacija belgijskih socialistik in s tem vrnila obisk delegacije Zveze ženskih društev Jugoslavije, ki je maja lani obiskala Belgijo.

Zenske iz Latinske Amerike — udeležence konference komisije OZN za status žensk, ki se bo začela v Ženevi 15. marca, bodo po koncu konference obiskale Jugoslavijo. Vodila jih bo predsednica komisije za status žensk ga. Bernardino.

Predstavnica jugoslovanskih žensk bo prisostvovala kongresu Zveze italijanskih žensk, ki bo v Rimu od 12. do 15. aprila.

Na prošnjo Vsekitajske federacije žensk je Zveza ženskih društev Jugoslavije poslala tej organizaciji gradivo o dejavnosti jugoslovanskih žensk za razstavo, ki jo bo federacija pridrila ob osmem marcu — mednarodnem dnevu žensk. Zveza ženskih društev je poslala podobno gradivo za razstavo ob osmem marcu tudi v Romunijo.

Posvetovanje o uporabi jedrske energije v elektro gospodarstvu

Na pobudo Zveze jugoslovanske elektro gospodarstva bo v Beogradu sredi aprila posvetovanje o uporabi jedrske energije

v elektro gospodarstvu. Tega posvetovanja se bo udeležilo okrog 150 inženirjev in drugih strokovnjakov, ki so se uveljavili z znanstvenim in praktičnim delom na področju jedrske energije in elektro gospodarstva.

Znanstveni delavci bodo na posvetovanju predavali o potrebi po uporabi jedrske energije v našem elektro gospodarstvu, po razpravi pa bodo sprejeli sklepe.

Sestanek Centralnega odbora Počitniške zveze Jugoslavije

Na večerajšnjem sestanku Centralnega odbora Počitniške zveze Jugoslavije so največ govorili o letoviščih, v katerih bo mladina preživela počitnice med bližnjo sezono. Razen tega so razpravljali tudi o organizaciji skupinskih potovanj zaključnem računu za 1955 in proračunu za 1956.

Letošnji družbeni plan Crne gore

V Zavodu za gospodarsko planiranje Izvršnega sveta Crne gore zaključujejo dokumentacijo za republiški družbeni plan za 1956. V njej je predvideno, da bodo z razširitvijo zmogljivosti, boljšim izkoriščanjem sedanjih obratov in z boljšo organizacijo dela povečali industrijsko proizvodnjo za 39,7% v primerjavi s minulim letom. Največje povečanje je predvideno v živilski industriji, industriji električnih potrebščin, dalje v opekarstvu, tobačnici, premogovnikih in elektrocentralah.

Delo odborov Narodnega sobranja Makedonije

Odbor za organizacijo oblasti in upravo Narodnega sobranja Makedonije je sprejel na večerajšnji seji v načelu in podrobnostih osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o državnem pečatu LR Makedonije. Ta odbor je obravnaval tudi kazenske določbe zakonskega osnutka o zaščiti živine pred nalezljivimi boleznimi.

Moderna tovarna pri Sarajevu

Z rekonstrukcijo podjetja za popravilo gradbenih strojev na Alipašinem mostu pri Sarajevu so zgradili moderno tovarno, v kateri bodo že letos proizvedli okrog 5000 ton gradbenih konstrukcij in električnih naprav. Rekonstrukcija je oravnilo sarajevsko podjetje »Elektroprojekte«.

Dela jugoslovanskih umetnikov na letošnjem beneškem bienalu

Odbor za razstave jugoslovanskih umetnikov v tujini je odbral dela naših umetnikov, s katerimi bo Jugoslavija predstavljena na letošnjem XXVIII. bienalu, ki bo v začetku junija v Benetkah. Na tej pomembni mednarodni razstavi bodo do deset svojih del razstavili slikarji Marij Pregelj, Miodrag Protić in Vukajlija ter kipar Vojin Bakić.

Novel ladje za tujino

Se dve naši ladjedelnici — »Split« in »Uljanik« iz Pulja — bosta gradili preko oceanske ladje za tuje naročnike. Ladjedelnica »Split« bo predvidoma zgradila štiri velike preko oceanske tramperje, »Uljanik« pa en tramper in en tanker. Ladjedelnica »3. maj« na Reki je sklenila do slej pogodbe za pošiljko deset velikih tramperjev, od katerih bo imel vsak nad deset tisoč ton nosilnosti.

Letni občni zbor književnikov Crne gore

Poverjenstvo Zveze književnikov Jugoslavije za Crno goro je imelo na Cetinju svoj redni letni sestanek. Na njem je tajnik poverjenstva Božo Bulatović poročal o delu članov poverjenstva in poudaril, da je že zdaj možno spreminiti poverjenstvo v Društvo književnikov Crne gore. Mi-mo drugih pogojev se je povečalo tudi število članov, ki jih je zdaj deset. Od tega so trjeje novi, ki so jih sprejeli te dni na podlagi njihovih zbirk, ki jih je izdala založba »Narodna knjiga«. Novi člani so: Marko Djonović, Branko Prnjak in Dragutin Vujanović.

Devizni tečaji

Na rednem sestanku so bili dne 6. marca 1956 zaključeni po naslednjih tečajih:
Us dolar — 2330; Lstg 6200, —; Ffrs 490, —; Sfrs — 24.238; Lit 569, —; Sit STT — 280; Hfl 51.010, 38.100; Sv kr. 58.210, —; Eg. Lstg — 1631; obr. dol. Dan. — 534; obr. dol. Norv. 350, —; obr. dol. Turč. — 482; obr. dol. Braz. — 663; obr. dol. Paragv. 615, —; obr. dol. Urugvaj — 600; obr. dol. ZSSR — 630; obr. dol. Polj. — 599; obr. dol. CSR 600, —; obr. dol. Rom. — 585.
Opomba: Številke pomenijo: 1. tečaj v Ljubljani, 2. tečaj v Zagrebu. Zaradi tehničnih ovir nismo prejeli srednjih tečajev.
Situacija: Licitacija za angleške funte, italijanske lire, francoske franke, holandske forinte in švedske kro-ne je bila prav živahna. Vse navedene devize so prilebile na obratunski tečajni vrednosti. Francoski frank, ki je dosegel približno visok tečaj, je ostal še delno neprodan. Zaključki, sklenjeni za ostale devize, so bili izvršeni z matimi diferencami nad obračunskimi tečaji. Promet je bil slab.

S seje Zbora proizvajalcev

Na ločeni seji Zbora proizvajalcev pod predsedstvom Mavrica Borca je pred odobritvijo dnevnega reda tajnica Zbora proizvajalcev prebrala odgovor državnega sekretarja za gospodarstvo LRS inž. Ludvika Kremžarja ljudskemu poslancu inženirju Miranu Mejaku na vprašanje, ki ga je ta postavil na prejšnji seji Zbora proizvajalcev. Ker je potekla enoletna funkcijska doba predsedniku, podpredsedniku in zapisničarjem Zbora proizvajalcev, je bilo treba izvoliti nove funkcionarje. Ljudski poslanec Rudolf Ganziti je predlagal, naj ostanejo dosedanj funkcionarji, za kar so glasovali vsi ljudski poslanci.

Poročevalca zakonodajnega in gospodarskega odbora Zbora proizvajalcev sta nato podala poročila odborov o predlogu zakona o varstvu in uporabi zemljišč in o predlogu zakona o upravljanju in o gospodarjenju s premoženjem bivših agrarnih skupnosti. Oba odbora sta vskladila svoje

amandmaje in predlagala predlog zakona v odobritev Zboru proizvajalcev.

Tudi k predlogu zakona o upravljanju in gospodarjenju s premoženjem bivših agrarnih skupnosti sta oba odbora vskladila dopolnitve in predlagala v odobritev Zboru proizvajalcev.

V imenu Izvršnega sveta je oba predloga zakonov obrazložil tov. Viktor Avbelj. Jak.

V počastitev

mednarodnega dneva žena

bo v sredo, dne 7. marca ob 19. uri slavnostna proslava v ljubljanski Operi.

Sporod: Slavnostni govor tov. Olge Vrabič, članice Izvršnega sveta Ljudske skupščine LR Slovenije.

Jakov Gotovac: Ero z onega sveta, opera v treh dejanjih.

Zastoj v pogajanjih med Kitajsko in ZDA

Poročilo Pekinga o stanju ameriško-kitajskih pogajanj v Zenevi potrjuje, da veleposlanski razgovori še niso prišli iz zagate, v kateri so se znašli lani septembra, po prvih začetnih uspehih. Soglasje o skupni deklaraciji, s katero bi se ZDA in Kitajska zavezale, da ne bodo medsebojnih sporov reševale s silo, je še prav tako dvomljivo, kakor je bilo pred 6 meseci.

Vodja kitajske delegacije v Zenevi veleposlanik Vang je dne 20. januarja izjavil, da bo tudi v prihodnje obveščal javnost o pogajanjih, če bodo potekala neugodno. Razen kritičnih pripomb k ameriškim glediščem kaže tudi nekaj nestrpnosti, izražene v novem kitajskem poročilu, da potekajo ženevski razgovori nezaodvoljivo. Kitajsko poročilo kaže, da se na pogajanjih še niso dotaknili glavnih trenj, nanašajočih se na deklaracijo o »nenasilju« in na bodoče razprave o ureditvi stikov med Ameriko in Kitajsko.

Kitajski udeleženci pogajanj predlagajo slej ko prej deklaracijo, ki bi se nanašala na stike med obema deželama na splošno. Ameriška delegacija pa bi želela dokument, s katerim bi se obe deželi zavezali, da ne bosta uporabili sile na področju Formoze. Po kitajskem mnenju bi pomenila odobritev ameriškega gledišča ohranitev statusa quo na Formozii - omejitve pravice Kitajske, da uredi eno svojih notranjih vprašanj po lastnem preudarku. Čeprav kitajska vlada noče sprejeti obveznosti, ki bi zanikale njene pravice do Formoze, je v novem poročilu znova poudarjena Ču En Lajeva izjava v Bandungu, da bi moral biti cilj ameriško-kitajskih pogajanj predvsem zmanjšanje napetosti v Formozki ožini. Očitno je, da se Kitajci ne izmikajo razpravi o »formozskih« vprašanjih, odklanjajo pa uradno priznanje sedanega stanja kot trajnega izhoda.

Ni izključeno, da se bo pojavilo tudi ameriško poročilo o najnovejših ženevskih pogajanjih, kakor se je zgodilo v januarju. Težko pa bi domnevali, da bo kaj najnovejših ženevskih pogajanj, dopolnilo že znano sliko, kakor tudi ni ničesar prispevalo kitajsko poročilo. V sedanjih okoliščinah bi bilo težko reči, kako kaže s sporazumevanjem. Za trenj v zadevi formulacije skupne deklaracije, zaželenosti ali nezaželenosti sestanka Ču En Laj-Dulles so še nerazčiščen konceptje o bodočnosti ameriško - kitajskih stikov. Daljnjezhodna politika Washingtona je zdaj v fazi počasne evolucije. O tem pričajo tudi nekatere korekture v ameriških glediščih o prepovedi trgovine s Kitajsko. Prezreti tudi ni moč, da otežuje ta proces politična inercija, ki vpliva kot posledica dolgotrajnega negativnega stališča nasproti kakršnemu koli

Japonski socialisti proti preizkušnji atomskega orožja

Peking, 6. marca (Nova Kitajska). Generalni tajnik japonske socialistične stranke Inadžiro Asunuma je ameriškemu veleposlaniku v Tokiju izročil pismeni poziv, naj ZDA opustijo vse preizkušnje jedrskega orožja na Pacifiku.

V pozivu je izraženo obžalovanje sprčo ameriške namere, da bodo te poskuse nadaljevali v zvezi z resolucijo japonskega Spodnjega doma, v kateri zahtevajo prepoved preizkusov. Japonski socialisti poudarjajo, da taki preizkusi škodijo plovbi po Pacifiku, ribarstvu in industriji in da ogrožajo življenje japonskih državljanov.

V pozivu je tudi rečeno, da bi novi ameriški preizkusi zaostriili mednarodno napetost. Zato japonski socialisti zahtevajo, naj ZDA preizkuse opuste in se zavzamejo za mednarodni sporazum o prepovedi uporabe atomskega orožja.

Zaostritev na Cipru

Angleži niso privolili v popolno politično amnestijo, ne v eventualno grško večino v ciprski zbornici in tudi ne v grško kontrolo nad policijo na otoku

London, 6. marca (Tanjug). Prihodnji teden se bo začela v Spodnjem domu debata o prekinitvi pogajanj o Cipru. Položaj se je večeraj znatno poslabšal zaradi sklepa angleške vlade o prekinitvi pogajanj in izjave, da se lahko obnovijo samo v »vzdušju miru«. Angleški minister za kolonije, Leont Boyd je obdoli Makariosa, da ga zadene velik del odgovornosti za eventualno nadaljevanje »terorističnih« akcij na Cipru. Guverner Harding je dobil široka pooblastila za zatiranje »terorizma«. Govore tudi o namenu angleške vlade, da bi poslala na Ciper »po potrebi« nova vojska ojačenja.

Angleška vlada je danes znova proučevala položaj na Cipru. Po tem je bilo slišati izjave, da bi lahko pojem »terorist« razširili. V tej zvezi spet govore, da bi utegnili Makariosa in druge voditelje gibanja za priključitev Cipra h Grčiji izgnati z otoka. Minister za kolonije je sinoči poudaril, da Ciper ni samo »kolonialno«, marveč tudi »mednarodno vprašanje«, ker je ta otok »del defenzivnega sistema Atlantske zveze«. Minister je rekel, da je šla angleška vlada do »skrajnih meja« v koncesijah na pogajanjih z Makariosom. Iz vladne Bele knjige o Cipru sledi, da so zašla pogajanja v zagato zaradi treh vprašanj, v katerih angleška vlada »ne more več popustiti«.

Makarios je zahteval, naj amnestirajo vse aretirane člane uporniškega gibanja. Minister za kolonije pa je zahteval, naj bi izvezli tisti, ki so obtoženi ubojev. Makarios je dalje zahteval, naj bi Ciper prepustili kontrolo nad policijo. Minister za kolonije je to zahtevo odklonil z utemeljitvijo, da mora obdržati kontrolo guverner, »dokler bo smatral to za potrebno«. Minister za kolonije je odklonil končno

tudi zahtevo po zagotovitvi absolutne večine grških predstavnikov v ciprski zbornici, češ da bi utegnili takšno predstavništvo takoj zahtevati pravico do samoodločbe, v kar Velika Britanija v sedanem položaju ne more privoliti.

Kako bo Harding obnovil red, je povsem neznano. Zlasti po Makariosovem sporočilu Veliki Britaniji, da bodo prebivalci Cipra do zadnjega moža nadaljevali boj za svoje pravice.

Vtem ko znaten del konservativnih poslancev pozdravlja napovedano politiko »čvrste roke« na Cipru, laburistična opozicija meni, da je ravnala vlada doslej zelo nespretno in nepremišljeno. Laburistična parlamentarna skupina stoji na stališču, da bi moral amnestirati vse obsojene grške narodnosti. To je edina razlika med laburisti in konservativci v ciprskem vprašanju. Razen tega izražajo laburisti negodovanje sprčo prekinitve pogajanj in vztrajanja vlade na tem, da bi moral gibanje za priključitev Cipra h Grčiji napraviti naslednji korak.

Program finske vlade

Nevtralna zunanja politika in gospodarska stabilizacija v deželi

Helsinki, 6. marca (AFP). — Vlada je objavila svoj program. Finska bo uveljavljala politiko prijateljstva z vsemi deželami, posebno s SZ, in se bo držala daleč od slehernega spora, do katerega bi utegnili priti med velikimi silami.

Novi predsednik finske vlade Fagerholm je o tem izjavil v parlamentu, da je nevtoralnost temelj finske politike. »Trudili se bomo, da bi ohranili dobre odnose z vsemi deželami, posebno s soslednimi.«

V notranji politiki bo vlada posvetila glavno pozornost gospodarskim problemom, posebno se ohraniti ravnovesja med cenami in mezdami ter dolgoročni stabilizaciji cen kmetijskih pridelkov.

Fagerholm je tudi dejal, da je najnujnejša naloga vlade doseči konec splošne stavke in vskladiti

nasprotno interese kmetovalcev in delavcev.

Medtem na Finskem nadaljujejo splošno stavko, do katere je prišlo zato, ker delodajalci niso dovolili delavskih mezd z naraščajočo dragotino.

Včeraj je v Helsinkih in drugih finskih mestih prišlo do več incidentov med stavkajočimi delavci in policijo. Generalna konfederacija sindikatov je zavrnila obdolitve, češ da je pubdnica incidentov, ter je poudarila v posebnem komuniqueju, da so vsem stavkovnim stražam izrecno naročili, naj se vzdržijo slehernih sil.

Včeraj imenovana komisija za posredovanje se je sestala s predstavniki delodajalcev in delavcev. Komisija predlaga, naj bi delavcem zvišali mezde za 6,5 marke na uro, ne pa za 12 mark, kolikor zahtevajo sindikati. Zato sodijo, da bodo sindikati ta predlog zavrnili.

Finski parlament se je danes popoldne ponovno sestel, da bi glasoval o zakonu o posebnih pooblastilih, ki jih je vlada zahtevala za ureditev problema cen in mezd.

Makariosov poziv

k nadaljnemu odporu na Cipru in Hardingov odgovor

Nikosia, 6. marca (Reuter). — Makarios je obdoli Veliko Britanijo, »da ni pokazala dobre volje«, da bi našli podlago za »razumno« ureditev ciprskega vprašanja.

Na sestanku z novinarji je Makarios pozval ciprsko Crko, naj nadaljujejo »miroljubni boj, dokler britanska vlada proučuje svoje stališče in dokler ne bo pokazala, da spoštuje nacionalne težnje ciprskega ljudstva«. Ciprsko ljudstvo ne bo nikoli opustilo boja za samoodločbo in se bo

Italijanske reparacije Etiopiji

Vojno škodo iz leta 1935-36 bo Italija poravnala z dobavami industrijskih izdelkov in gradnjami tovarn v Etiopiji

Rim, 6. marca (Tanjug). — V Adis Abebi so podpisali italijansko-etopijski sporazum o poravnanju vojne škode, ki jo je Etiopija utrpela v vojni 1935-36. Komunique o sporazumu, ki je bil danes objavljen hkrati v Adis Abebi in v Rimu, vsebuje tudi nekatere gospodarske in finančne elemente, glede obveznosti, ki jih je Italija prevzela s pariško mirovno pogodbo.

Na pariški mirovni konferenci je Etiopija zahtevala od Italije 185 milijonov funtov. Ta zahteva je bila zavrnjena. V današnjem komuniqueju ni naveden znesek, ki ga mora Italija plačati Etiopiji, toda dobro poučeni krogi izjavljajo, da se je Italija zavezala plačati Etiopiji 16,3 milijona dolarjev. Večji del tega zneska bodo plačali v blagu, s stroji in industrijskimi napravami, z izgradnjo hidroelektričnih naprav na reki Avaš blizu Adis Abebe in z dobavami ladij za etiopijsko mornarico, pa tudi z izgradnjo tekstilnih tovarn. Italija se je razen tega zavezala, da bo vrnila Etiopiji zgodovinske spomenike, ki so jih prenesli v Italijo za časa okupacije te dežele.

Afera Dides pred sodiščem

Glavne priče: Mendès-France, Georges Bidault, René Pleven in še vrsta sedanjih in bivših ministrov

Pariz, 6. marca (Tanjug). — »Afera Dides« o izdajanju vojaških skrivnosti s seji francoskega odbora za nacionalno obrambo za časa indokitajske vojne bo imela, kot vse kaže, svoj epilog na obravnavi, ki se bo jutri začela pred pariškimi vojaškimi sodišči. Obtoženi so nekdanji generalni tajnik Odbora za nacionalno obrambo Jean Mons, dva funkcionarja tega odbora Jean Turpin in Roger Labrusse ter novinar Andre Beranes. Na procesu bodo pričevali tudi nekdanji ministri predsednika Mendès-France, Georges Bidault in René Pleven ter številni sedanj in nekdanji ministri.

»Afera« sega v leto 1953, ko je bilo ugotovljeno, da sklepi s tajnih sej odbora za nacionalno obrambo prihajajo v javnost. Prvo preiskavo je sprožil komisar pariške policije Dides, Mendès-Franceova vlada pa je pozneje zapela to nalogo drugim varnostnim organom. Septembra 1954 je bil komisar Dides po sestanku z nekim ministrom aretirani; pri njem so našli dokumente s sklepi zadnje seje Odbora za nacionalno obrambo. Nova preiskava je ugotovila, da je Dides prejel tajne dokumente od novinarka Beranesa — agenta posebnega »proletkomunističnega tajnega omrežja«, ustanovljenega na pobudo nekoga prejnjega notranjega ministra.

Politično ozadje in strankarski boji, ki so ostali dober del še nerazčiščen, so tako prišli v ospredje te afere. Po malone dve leti trajajoči preiskavi je postala »Afera Dides«, ki se njeni soudeleženci sedaj pojavljajo v spreminjenih vlogah (komisar Dides je poslanec poujadistične parlamentarne skupine), pravzaprav »najboljši« policijski roman o notranjih bojih francoskih političnih strank.

Finski parlament

Moskva terja odgovor iz Londona na svoje predloge o Indokini

Moskva, 6. marca (TASS). — Britanska vlada še ni odgovorila na sovjetsko noto z dne 18. februarja, po kateri naj bi predsednika ženevske konference o Indokini, ki je bila 1954, Eden in Molotov podprla zahtevo LR Kitajske in Severnega Vietnama, da bi sklicali novo konferenco za dokončno ureditev indokitajskega vprašanja. Sovjetska vlada je tedaj predlagala, naj bi na novi konferenci obravnavali konkretne ukrepe za izpolnitev ženevskih sporazumov. V noti je bilo poudarjeno, da je konferenca nunjo potrebna, ker ženevskih sporazumov ne izpolnjujejo, in ker se Južni Vietnam ne pogajata s Severnim Vietnamom o splošnih indokitajskih volitvah, ki bi morale biti junija 1956. Na novi konferenci naj bi sodelovale dežele, ki so sodelovale na ženevski konferenci in dežele, ki nadzorujejo premirje v Indokini.

Nagel razvoj

Francosko-maršška deklaracija, s katero je vlada četrti republike svečano pripoznala neodvisnost Maroka, prista tako o močnem razvoju težnji po samostojnosti v Severni Afriki, kakor tudi o razvoju političnega realizma v Parizu. Ta deklaracija, dopolnjena s konkretnimi sporazumi, ki naj bi omogočili njeno izpolnitev, ima lahko ugodne posledice za bodoče dogajanje v Severni Afriki, posebno pa tudi za nadaljnje naraščanje ugleda in akcijskih sposobnosti francoske politike v Evropi.

Ko bodo uveljavljene določbe francosko-maršške deklaracije, se bo v nadalje večji skupnosti neodvisnih dežel pojavila v ustreznih pravicah in dolžnostih je ena: Maroko. Gledan s tega vidika je najnovejši razvoj stikov med Francijo in Marokom nov izraz poti nedavno še odvisnih dežel v neodvisnost, procesa, ki je ena izmed značilnosti naše dobe.

Določbe skupne deklaracije so delno kompromisne. Udeleženci pogajanj v maršški deklaraciji so se morali zavezati, naj bi najprej razveljavili pogodbo, sklenjeno leta 1912 v Fezu. S to pogodbo je bil Franciji pripoznan protektorat nad šerifatskim cesarstvom. Sele potem naj bi došlo do nove oblike »medsebojne odvisnosti«. Francoska vlada je bila za nekoliko drugačen vrstni red. Postavila se je na stališče, da v Fezu sklenjene pogodbe ni moč razveljaviti brez sklepa poslanske zbornice. Kompromis je v tem, da so razglasili to pogodbo za zastarel akt, ki

ne more več urediti francosko-maršških stikov. Dokončno odločitev pa so odložili. Izjava francoske vlade o neodvisnosti Maroka pa vendar praktično razveljavlja temeljne ključne dogovore iz leta 1912.

Ta dogovor je sicer skupaj s sporazumom v Algerasu (1906) o »gospodarski internacionalizaciji« Maroka pospešil vključitev severnomaršškega področja v sodobni kapitalistični razvoj, bil pa je tudi vzrok tedanje močnejši in vztrajnejši protikolonialističnih akcij. Če je v Fezu sklenjena pogodba zdaj še ostanek minulosti, kar tudi je, bi lahko bila nova deklaracija izhodnice za ureditev francosko-maršških koristi na novih, zdaj edino realnih temeljih — dogovora med suverenima deželama.

Pred pičlim letom dni, v aprilu 1955, se je začela doba sporazumov o reformah v Severni Afriki. Tunizija je takrat dobila notranjo avtonomijo. Konservativni krogi v Franciji so se odločno upirali zahtevam, naj bi vsaj enake pravice zagotovili tudi Maroku, stvari pa so šle mnogo o dlje in ureditev zadev v Maroku je že zdaj nekakšen vzorec za pogajanja o novih reformah v Tuniziji. To so dokazi razmeroma nagle evolucije francoske politike, dobrodošle po dolgih letih neodločnosti, omahovanja in poskusov, da ne bi upoštevali spremenjenih razmer. Tako lahko upamo, da bodo sprčo maršških in tunizijskih izkušenj našli izhod tudi iz alžirske krize. Narodne vlade Republikanske fronte opravljajo takšne nade. G. ALTMAN

Sovietska zunanja trgovina

Moskovska »Pravda« o nadaljnem nospesevanju mednarodnega gospodarskega sodelovanja

Moskva, 6. marca (TASS). — »Pravda« objavlja članek o mednarodnih gospodarskih stikih, v katerem se zavzema za široko gospodarsko sodelovanje vseh dežel sveta. O sovjetski mednarodni trgovini pravi, da ima SZ zdaj urejene trgovinske odnose z več ko 60 deželami in da obseg trgovinske menjave blaga nenehno narašča. Tako se je sovjetska zunanja trgovina z zahodnimi deželami predvsem z zahodnoevropskimi, povečala od 4 milijardi rubljev leta 1953 na 5,5 milijarde v naslednjem letu. Trgovinske odnose SZ s Finsko in Indijo označuje list kot zgled plodnega gospodarskega sodelovanja med državami z različno družbeno ureditvijo. »Pravda« pravi, da se sovjetska vlada zdaj pripravlja na ureditev trgovinskih stikov z Zahodno Nemčijo in Japonsko.

Na koncu poudarja, da skuša SZ razviti in utrditi gospodarske stike z drugimi deželami na podlagi enakopravnosti in obojestranskih koristi, kar prispeva k napredku in utrditvi mednarodnega prijateljstva ter sodelovanja in koristi svetovnemu miru.

Z VSEH STRANI SVETA

VELIKA BRITANIJA

MALENKOV PRIDE NA OBISK

London, 6. marca. (AFP). Zunanje ministvo je objavilo, da bo sovjetski minister za elektroindustrijo Georgij Malenkov obiskal Veliko Britanijo kot vodja delegacije sovjetskih strokovnjakov. Delegacija bo prispela v Veliko Britanijo okrog 15. marca.

ZAHODNA NEMCIJA

NOVA LIBERALNA FRAKCIJA V ZVEZEM ZBORU

Bonn, 6. marca. (DPA). 16 liberalnih poslancev, ki so se ločili od Dehlerjeve Svobodne demokratske stranke, je ustanovilo novo parlamentarno skupino v Zveznem zboru z imenom »Delovna skupnost svobodnih demokratov«. Predsednik frakcije je podpredsednik Zveznega odbora dr. Ludwig Schneider, njeni člani pa so vicekancler Blicher, finančni minister Schäfer, minister za stanovanjsko izgradnjo Preusker, pravosodni minister Neumayer in drugi.

INDIJA

GOSPODARSKI STIKI Z ZAHODNO NEMCIJO

New Delhi, 6. marca. (DPA). V New Delhi je prispela delegacija zahodnonemške industrije. V Indiji bo ostala dva tedna in se bo z indijsko vlado pogajala o gospodarskih stikih med Indijo in Zahodno Nemčijo. V Indiji je tudi industrijec Alfred Krupp, ki je bil davi pri predsedniku republike Prasadu in ministrskemu predsedniku Nehruju.

ZSSR

SOVJETSKA ODPRAVA NA ANTARKTIKI

Moskva, 6. marca. (TASS). Več sovjetskih letal v sklopu sovjetske antarktične odprave je poletelo 2600 kilometrov daleč v notranjost Antarktike. Letala so odletela iz Murnaya na novozelandski obali, kjer je oporišče sovjetske antarktične odprave. Letala so dosegla 75 stopinj južne zemljepisne širine. Ugotovila so, da je moč urediti oporišča sredi Antarktike.

IZRAEL

SPET DVA INCIDENTA NA MEJI Z EGIPТОM

Jeruzalem, 6. marca. (Reuter). V bližini izraelsko-egiptovske meje so Izraelci ubili enega in ranili dva egiptovska vojaka. Incident se je priemeril, ko so »egiptaki izvidniki prodri na izraelsko ozemlje«. Včeraj je tudi pri Kisuimu prišlo do streljanja med izraelskimi in egiptovskimi vojaki. Zaradi teh incidentov je Izrael protestiral pri vodji komisije OZN za nadzorstvo nad premirjem v Palestini generalu Burnsu. Burns se danes mudi v Kairo, kjer se je razgovarjal z Naserom in drugim ministri.

SOMALIJA

REZULTATI PRVIH VOLITEV

Rim, 6. marca. Tu so bili objavljene volilne izidi v Somaliji. Zveza mladih Somalcev je dobila največ mandatorov, 42 od skupno 69. Zveza Bog Id Kette 13, Demokratska stranka Somalije pa 3 mandate.

FRANCIJA

RAZBIT POUJADISTIČNI SHOD

Toulouse, 6. marca. (Reuter). Nasprotniki Poujadovega gibanja so sinoči vdrl v prostore, kjer so imeli poujadisti shod ter po krajšem in hudem spopadu vržli na cesto kakih 200 Poujadovih pristavov.

Demonstracije proti poujadistom je organiziral republikanski odbor za obrambo, ki naj bi se boril zoper fašistične pojave v Franciji. Demonstranti so proti poujadistom uporabljali solzevec. Po razbitju tega shoda so toulouški župan ter krajevni socialisti in komunistični prvaki korakali po ulicah na čelu protipoujadističnega spreveda.

ŠPANSKI MAROKO

NADALJNI INCIDENTI V TEHERANU

Tetuan, 6. marca. (AFP). Španska policija je tu sinoči ubila dva maroška demonstranta, ki sta skušala napasti nekega policijskega agenta. Maroški nacionalisti trdijo, da je bilo ob večerajšnjih demonstracijah ubitih 6 Maročanov, članov reformistične stranke.

MAROKO

NOVI SPOPADI Z UPORNIKI

Rabat, 6. marca. (AFP). V noči med nedeljo in ponedelkom so se spopadle francoske čete in uporniki na področju El Adeja in Akermula. Pri tem sta bila ubita dva francoska vojaka, deset pa jih pograbsalo. Ubiti so bili tudi štirje uporniki. Na področju Msuna je večeraj prišlo do spopada, v katerem so sodelovala tudi francoska letala.

Demonstracije v Tangerju

Tanger, 6. marca. (AFP). Maročani so danes v Tangerju demonstrirali proti Španiji. Hujših izredov ni bilo. Davi so bile pretrgane telefonske zveze s špansko cono Maroka. Iz Tetuana poročajo, da je v glavnem mestu Španskega Maroka mirno.

V drugih delih dežele so znatne španske vojaške enote po sinočnjih krvavih neredih zavzele vse glavne postojanke.

Izraelska diplomata pri Hamarskjöldu

New York, 6. marca. (AFP). — Pomočnik šefa izraelske delegacije v OZN Mordekaj Kidron se je sestel danes z generalnim tajnikom OZN Dagom Hamarskjöldom in se z njim razgovarjal o položaju na Srednjem vzhodu, posebno se o zadnjih incidentih na izraelsko-sirski meji. Po sestanku je izjavil, da je dobil od svoje vlade navodila, naj Varnostni svet pismeno obvesti o incidentih, ne da bi zahteval tudi poseben sestanek tega organa.

PLENUM ODSEKA ZA KEMIČNO STROKO PRI TRGOVINSKI ZBORNICI LRS

PRIPRAVE ZA REKONSTRUKCIJO KEMIČNE INDUSTRIJE

Razpravljali so o rekonstrukciji in kooperaciji, o finančnih vprašanjih in plačnem sistemu

Na plenumu odseka za kemično stroko pri Trgovinski zbornici za LRS so večeraj podrobno razpravljali o problematiki kemične, papirne in steklarsko-kemične industrije Slovenije. Najpomembnejše podatke iz poročila tega odseka smo objavili že v večerajšnji številki. Dodatno k temu poročilu je toč. Vencelj Perko podal še nekaj podrobnosti.

Glede na iztočenost proizvodnih naprav v kemični industriji se bo treba čimprej lotiti rekonstrukcije, ki pa naj obsega le tiste potrebne dopolnitve, medtem ko je treba investicije za nove kapacitete posebej obravnavati. Zaokroženega predloga za rekonstrukcijo se ni bilo mogoče izdelati, ker se ni vseh predlogov, nekateri predlogi pa niso dovolj utemeljeni. Na področju kooperacije je opažati prve konkretne korake. Za napredek proizvodnje je odbor pri Združenju kemične industrije FLRJ z zakasnitvijo angažiral prvih 26 milijonov din. V bodoče bo treba to vprašanje hitreje reševati. Za kemično industrijo je zlasti aktualno vprašanje šolanja kadrov, kar v kemični stroki v nasprotju s papirno še ni rešeno zaradi finančnih sredstev in zaradi prostorov, konkretno v Rušah, kjer naj bi se poleg šole za kemolaborante uvedla še šola za kvalificirane delavce v kemični industriji. V tej zvezi se čedalje resneje postavlja vprašanje delovne organizacije skladov za kadre.

Razprava se je nadaljevala v treh komisijah, in sicer za rekonstrukcijo in kooperacijo, za blagovni promet in finančna vprašanja ter za nagrajevanje.

Sklepi teh komisij ugotavljajo, da je rekonstrukcija v kemični industriji nujna in potrebna, zlasti glede izpolnitve strojne opreme in razširitve tesnih grl, kar bo omogočilo večjo proizvodnjo, večjo proizvodnost dela in boljši asortiman. V okviru Zbornice naj se osnuje strokovna komisija, ki bo pregledala in vskladila rekonstrukcijske elaborate ob primerjavi ekonomičnosti. V okviru te komisije naj deluje tudi komisija za napredek proizvodnje kemične industrije Slovenije, ki naj ugotovi upravičenost raziskovalnih

del ali izboljšav ter koordinira program v republiknem in zveznem merilu. Pri rekonstrukciji je predvsem upoštevati domačo surovinsko bazo in možnost izdelave opreme v domačih podjetjih. Komisija za napredek proizvodnje pri zveznem Združenju kemične industrije je treba razširiti s strokovnjaki raznih panog te industrije. Isto velja za komisijo pri republikni Trgovinski zbornici. Več pozornosti je treba posvetiti kooperaciji v proizvodnji, ker lahko s kooperacijo ob manjših stroških dosežemo večji učinek. V tej zvezi je treba preiti na specializacijo kemične industrije, da se izognemo nekoordiniranemu delu in nepotrebnemu vezanju obratnih sredstev, hkrati pa dosežemo hitrejšo usposobitev kadrov, boljše izkoriščanje opreme in večjo storilnost. Podjetjem je treba omogočiti, da bodo za pripravo elaboratov in idejnih projektov za rekonstrukcijo lahko črpala del sredstev za samostojno razpolaganje in del sredstev za laboratorijska dela. Na poslednjem je bilo sklenjeno, da se je treba izogibati uvozu surovin in izdelkov, dokler si podjetja lahko med seboj pomagajo iz domače proizvodnje.

Komisija za blagovna in finančna vprašanja je ugotovila, da se cene domačih surovin za reprodukcijo stalno dvigajo, kar velja zlasti za papirno industrijo ter za surovine v proizvodnji lakov in emalja. Izredno se je podražila kovinska in lesena embalaža. Ugotovljeno je bilo, da na Jesenicah ne proizvajajo železne galice in spuščajo odpadne lužine v Savo, kar povzroča škodo ribištvu in hidroelektrarnam zaradi korodiranja naprav. Tovarna Swaty v Mariboru mora upoštevati korund iz tujine, kjer zahtevajo vzporedne nakupe drugih surovin,

hkrati pa čaka v Rušah celotna naprava za proizvodnjo korunda in je treba postaviti le potreben objekt. Težave zaradi nezadostnih obratnih sredstev so vedno občutnejše. Skrajni plačilni rok 20 dni, pri katerem vztraja Narodna banka, je mnogo prekratek. Dodeljevanje deviz v krogih je sicer dalo večjo sigurnost glede kalkulacij, prineslo pa je nove težave, ker podjetja nikoli vnaprej ne vedo, kakšne devize jim bodo dodeljene. Devize, ki se prosto prodajajo, pa so izključno v rokah Narodne banke, prosti tečaj pa so za uvoz surovin nesprejemljivi. Okrepiti je treba tudi servisno službo v trgovini s tehničnim blagom, da podjetjem ne bo treba držati na zalogi večjih količin pomožnega materiala.

Komisija za plačni sistem, strokovno vzgojo in delavsko samoupravljanje je prav tako sprejela vrsto sklepov. Tarifni pravilniki za leto 1956 se ne spreme-

ne, razen glede morebitnih nepravilnosti, ki jih lahko rešijo delavski sveti (reorganizacije, nova delovna mesta, revizija norm). Bodoči sistem oblikovanja plačnega sklada naj se v sodelovanju z združenji, skupinami industrije ter zbornicami uredi na podlagi enotne ocenitve delovnih mest. Enaka delovna mesta morajo biti tudi v različnih strokah ocenjena po enakih kriterijih, da bo mogoče primerjati realnost plačnih skladov med panogami. Zato naj se pri zveznih strokovnih združenjih ustanove strokovne komisije, ki naj izdelajo osnove za ocenjevanje delovnih mest. Posebne komisije za kemično, papirno in steklarsko industrijo pa naj pripravijo okvirne osnutke premijskih pravilnikov za posamezne stroke. Glede na nameravano decentralizacijo sklada za kadre naj se osnuje odbor za industrijske strokovne šole pri Trgovinski zbornici LRS.

Pionirsko počitniško naselje na Pohorju

Prijetna letovanja in zdrava in cenena hrana — Ogledi poslednjega prizorišča slavnega Pohorskega bataljona — Svet za urbanizem OLO Maribor nasprotuje razširjanju naselja na sedanjem prostoru

Novo ustanovljena Gradbena zadruga Pionirskega počitniškega naselja »I. Pohorski bataljon« Ruše je s pomočjo kolektivov, zlasti ruske tovarne dušika urenila in opremila pri Arehu na Pohorju planinarsko kočjo, da omogoči ceneno taborjenje otrokom v letnih in zimskih počitnicah. Lani so v koči med prvimi letovale tri skupine iz Mariborske tekstilne tovarne in iz Ruš, letos pa pričakujejo še večje število otrok iz mariborskega okraja. Ker zgradba ne bi mogla zadostiti za vse potrebe, sta sindikalna podružnica in delavski svet Mariborske tekstilne tovarne določila dva milijona dinarjev za gradnjo lastne pionirske kočje v okviru zadruge. Podjetje je že pričelo graditi. Za enako gradnjo se je odločil tudi kolektiv Freidilnice in tkalnice, medtem ko je Okrajni odbor Zveze borcev NOV Trbovlje sklenil postaviti na Pohorju lastno montažno pionirsko kočjo.

S tremi kolonijami v lanskem letu si je vodstvo pridobilo bogate izkušnje. Otroci so se ob igranju v naravi in vsakodnevnih izletih v bližnjo okolico počutili zdravstveno izredno dobro. Neopoznani vtisi pa so jim ostali po obisku legendarnega bojišča I. Pohorskega bataljona, kjer jim je preživel borec Franc Zalaznik-Leon pripovedoval o nastanku, borcih in o poslednjem boju tega bataljona. Zato bo prav izgradnja naselja šolski mladini pripomogla, da bo na zgodovinskih bojiščih neposredno spoznala eno najslavnejših dejanj iz zgodovine NOB na Štajerskem. Gradnja pionirskega počitniškega naselja pri Arehu na Pohorju je edini primer v državi. Ustanovitelji naselja predvidevajo tudi elektrifikacijo pohorskih kmetij, kar bo hkrati skromna oddolžitve tamkajšnjim družinam, ki so sodelovale z narodnoosvobodilnim gibanjem.

Vodstvo Gradbene zadruge so zelo presenetili pomisleki nekaterih članov Sveta za urbanizem

pri OLO Maribor, ki nasprotujejo gradnji kočje Mariborske tekstilne tovarne in sploh razširjanju pionirskega naselja na sedanjem prostoru. Svoje nasprotovanje utemeljujejo s tem, da bi sedanja lokacija kvarila razgled, motila ubranost okolja, eden izmed članov Sveta za urbanizem pa je menil, da se ne-pogozdeni del zemljišča južno od cerkve sploh ne sme zazidati itd. Vendar bi po mnenju prizadetih zgradba, kot jo predvidevajo načrti, ne motila okolja in razgleda z jase proti jugu, ker so njena arhitektura, njene dimenzije in njena streha prilagojeni položaju, tako da bo nizki objekt omogočal idealen razgled po južnih pobočjih Pohorja. Končno zazidava na sedanjem prostoru nudi možnost direktne napeljave vodovoda z Ruške kočje, medtem ko bi v nasprotnem primeru bilo nujno zgraditi rezervoar in predvideti znatna sredstva za nabavo črpalke, prav tako bi gradnja naselja kjerkoli dalje v gozdu, kot to predlaga Svet za urbanizem, zahtevala nepotrebno iz-

Prpriave na volitve delavskih svetov v novomeškem okraju

V nedeljo dopoldne je bil v Novem mestu razširjeni plenum občinskega sindikalnega sveta in sindikalnih podružnic, na katerem so se udeleženci pomenili o pripravah na volitve novih delavskih svetov. Pred tem so bili taki plenumi tudi že v Kostanjevici, Metliki, Sentjerneju, v Mokronogu in na Mirni. Povsod je bila udeležba dobra, sodelovanje udeležencev v razpravljanju pa prav plodno in vsestransko. Na sedežih petih občin bodo sindikalni plenumi ta in prihodnji teden.

Sindikalne podružnice so že začele s političnimi pripravami za volitve, ki bodo marca in aprila. V tekstilni tovarni Novotek so že izbrali kandidatsko listo, pri čemer so upoštevali tudi mlade delavce. Na plenumu v Novem mestu so udeleženci posveta kritizirali nerealno planiranje proizvodnje nekaterih podjetij, ki bi rada dvigala plače in materialne izdatke, s proizvodnjo pa šla celo nazaj. Zlasti so se pomenili tudi o oblikah in pomenu političnega dela delavcev, ki delajo v mestih,

stanujejo pa zaradi stanovanjske stiske na vasi. Mnogim mlajšim delavcem niso znane bistvene značilnosti novih gospodarskih ukrepov in uredb in se na vasi ne znajdejo, da bi sodelovali pri razlaganju teh smernic. Treba jim bo bolj pomagati, kar sindikalne podružnice sicer večkrat ugotavljajo, pa dostikrat premalo naredijo, da bi bila ta pomoč učinkovita in vztrajna. Zato so na plenumu posebej poudarili, da morajo podružnice skrbeti za izobraževanje svojih članov in jim nuditi vsjo pomoč, da bodo razumeli bistvo ukrepov in naše zakonodaje. Za mladino so nekatere podružnice že priredile uspele tečaje in predavanja.

Delo občinskih sindikalnih svetov se je v zadnjih mesecih znatno izboljšalo in poglobilo. V precejšnji meri je njihova zasluga, da je n. pr. volilo organe soc. zavarovanja nad 94% vseh delavcev in nameščencev v okraju. Tudi sedanji plenumi potrjujejo, da se v obč. sindikalnih svetih tovariši zavedajo pomena svojega dela in nanje prenesenih pristojnosti, premalo pa je čutili sodelovanja med občinskimi ljudskimi odbori in sindikalnimi sveti.

Podjetje »Konus« je prodalo največ usnja v Brazilijo

Na zadnjem zasedanju delavskega sveta tovarne usnja Konus v Slov. Konjicah so bila dopolnjena pravila podjetja, kar je bilo nujno spričo nedavne priključitve usnjarskega remonta k tovarni usnja. Podjetje se bo odslej imenovalo Usnjarski kombinat Konus v Slov. Konjicah.

Iz poročil o prodaji izdelkov v inozemstvu je bilo razvidno, da je bilo iz te tovarne največ usnja prodanega v Brazilijo, nekaj pa tudi v razne evropske države. Ker je lani to podjetje nakupilo nekatere nove stroje in inozemstvu, je tudi za letos predvidena prodaja gotovega usnja na zunanjih tržiščih, kolikor bodo za to izdana potrebna dovoljenja. L. V.

MENJALNICE za upravičence obmejnega prometa

Turistično-olepševalna društva v obmejnih krajih v goriškem okraju bodo, brž ko bodo urejene potrebne formalnosti, osnovala menjalnice za zamenjavo valut prebivalcem italijanskega obmejnega

področja, ki prihajajo v Jugoslavijo na osnovi Videmskega sporazuma o malem obmejnem prometu. Te menjalnice bodo na obmejnih blokih oziroma v bližnjih krajih in večjih javnih lokalit. Tako so sklenili na posvetovanju turističnih društev iz obmejnih krajev, ki je bilo v soboto v Novi Gorici. Posvetovanja so se udeležili tudi zastopniki Narodne banke, okrajne Gostinske zbornice in Tajništva za notranje zadeve.

Skupaj bodo v goriškem okraju osnovali deset menjalnic vzdolž državne meje od Predila do Komana. S tem bodo precej razbremenjene menjalnice pri poslovalnicah »Putnika«. V turističnem hotelu »Sabotina« v Novi Gorici so menjalnice osnovali že pred dnevi. Jugoslovanski državljani, ki prehajajo mejo, lahko zamenjajo omejen znesek dinarjev, ki ga določajo carinska določila Videmskega sporazuma, v italijanskih bankah in drugih denarnih zavodih po precej neugodnem kurzu od 0,70 do 0,80 lire za en dinar. Bržčas bodo v kratkem začele znova zamenjavati dinarje tudi podružnice Narodne banke v Novi Gorici, Sempetru in Tolminu.

M. D.

Uspeli gospodinjski tečaj na Senovem

Na pobudo SZDL je bil od 11. januarja do 4. marca na Senovem gospodinjski tečaj, ki se ga je udeležilo 21 deklet. Organizacija tečaja je odlično izvedla agilna prosvetna delavka upraviteljica osnovne šole na Senovem tov. Kristina Radeč. Udeleženke so se učile vseh gospodinjstvenih predmetov in še splošno izobraževalnih. Da je bil tečaj tako uspešen, je zasluga dobre organizacije in strokovnih moči, ki so na njem poučevale, kakor tudi SZDL, občine Senovo, rudnika Senovo, KZ Brestanica in OZZ, ki so tečaj gmotno podprli.

Ob zaključku so tečajnice priredile gospodinjstvo razstavo, za katero so žele splošno pohvalo in občudovanje. Posebno pozornost so vzbujali zlasti kuharski izdelki, ki so bili pripravljani pod spretnim vodstvom tov. Samčeve. Zatem je bila kulturna prireditev, na kateri so tečajnice med drugim izvedle Linhartovo veselico »Zupanova Micka«. Pri tej prireditvi je sodeloval moški zbor in moški oktet »Svoboda« Senovo. Udeležba je bila velika, kar dokazuje, da ljudje z zanimanjem zasledujejo vsak napredek.

Naglo izboljšanje energetskega položaja

Državni sekretariat za gospodarstvo LRS je v soboto zaradi izboljšanja energetskega položaja preklical vse omejitve glede trošenja električne energije, ki so bile predpisane z objavo dne 4. februarja. Z nastopom južnega vremena se je proizvodnja hidroelektrarn zlasti na Dravi naglo povečala. Medtem ko se je sredi

prejšnjega tedna dotok vode na Dravi še gibal izpod 90 m na sekundo, je zadnje dni zaradi dotoka deževne in snežne vode naglo naraščal in je večeraj dosegel celo 215 m³. Tudi če bi nastopilo hladnejše in suho vreme je računati z rednim dotokom vsaj 150 do 170 m³. Nova dravska elektrarna v Vuhredu obratuje z vso zmogljivostjo 20.000 kilovatov in je že dosegla dnevno proizvodnjo nad 400.000 kWh, kar se zdaj precej pozna. Tudi na Soči se je pretok vode povečal od 18 na 26 m³, na Savi pa se je zaenkrat povečal le v manjšem obsegu. Termoelektrarna v Trbovljah prav tako obratuje s povečano zmogljivostjo, ki jo omogoča novi parni kotel. Zaenkrat veljajo omejitve še za največje potrošnike, in sicer za tovarno aluminija v Kidričevem, za tovarno dušika v Rušah in za elektroplavž v Storah. Po dogovoru pa so v elektrizaciji aluminija v Kidričevem že začeli segreti 50 peči, da jih pripravijo za zopetno obratovanje.

To in ono iz DOMOVINE

Osnutek zakona o odvetništvu so pripravili Komisija, v kateri so bili strokovnjaki Zveznega izvršnega sveta in predstavniki odvetniških zbornic, je le delno sestavila osnutek zakona o odvetništvu. Osnovno vprašanje, ki ga je reševala komisija, je bilo, na kakšen način vključiti odvetništvo v splošni sistem družbenega upravljanja. Rešitev tega vprašanja je našla komisija v osnovanju novega organa družbenega upravljanja — sveta. Razen obstoječih organov zbornice, skupščine in upravnega odbora se bo po osnutku zakona osnoval tudi Svet odvetniške zbornice FLRJ. Drugo važno vprašanje, ki ga je bilo treba regulirati po novih predpisih o odvetništvu, je ugotavljanje pogojev za dosogo pravice do odvetništva. Po osnutku bo moral imeti kandidat za odvetniški posel pravno fakulteto in predpisano strokovno prakso, pa tudi odvetniški izpit.

V Liki bi lahko gojili kakih pol milijona ovc — Strokovnjaki za ovčarstvo trdijo, da so v Liki pogoji za gojenje pol milijona ovc. Hkrati z zvišanjem njih števila pa bi bilo treba izboljšati tudi kakovost in sicer s plenitejšimi pasmami. Naše tekstilne tovarne zahtevajo finjšo volno, kakor je ima liška oves pramenka. Da bi izboljšali kakovost in povečali količino, so sklenili, da bodo liške ovce merinizarili, to je uvedli bodo nove pasme, ki dajejo boljše volno.

Ustanovna skupščina Združenja mlinске industrije Jugoslavije — V Beogradu bo 24. t. m. ustanovna skupščina Združenja mlinске industrije Jugoslavije. Okoli 560 mlinov, ki predstavljajo 85% skupnih zmogljivosti naše mlinске industrije, je izrazilo željo sodelovati med seboj v okviru skupne organizacije.

Nov gradbeni material — Ljudski odbor zagrebškega okraja je poslal v Avstrijo inženirja, da bi proučil nov gradbeni material, tako imenovani umetni blaz. Avstrija namreč izdeluje to novo gradivo, ki je za 10 do 20% cenejše od kakršnekoli drugega gradbenega materiala. Priljubljen je na ta način, da ohladijo odpadke iz plavžev in jih s posebnim postopkom razdrobijo.

Nad 14 milijard dinarjev za hidroelektrarno Kokin Brod — Izvršni svet LR Srbije je odobril program investicijske gradnje hidroelektrarne Kokin Brod. Za to izgradnjo predvidevajo 14 milijard 770 milijonov dinarjev, s čimer bodo dosegli bruto produkt okoli 4 milijarde dinarjev.

DVE IZMENI

To je zgodba o nenavadni ženski. Začetek zgodbe je znana usoda nezakonskih mater. Prej je bila gospodinjstva pomočnica, zapostavljena in ponižana. Pred 16 leti je rodila dvojčki — dve deklici. Domača vas jo je sprejela negotoljubno in z zlobnimi predsodki. Toda ni klonila, ostala je močna. Ko sta deklici nekoliko zrastle, je Rozika odšla v Trbovlje in si poiskala delo, najprej v opekarni, potem pa v rudniku na separaciji. Te dni sem jo srečala, prav ko je jutranji vlak pripeljal, tisti mali delavski vlak iz separacije. »O, kako dolgo vas še nisem videla? Zakaj vas ni nič bližje? Kje pa ste zdaj? Se v Ljubljani?« me je kljub utrujenosti, ki se ji je zarezala v oči, živahno zasula z vprašanji. »Res je že kar precej časa minilo, odkar sva se zadnjič videli. Ne prihajam pogosto domov, ne utegnem,« sem ji odgovorila in stisnila hrupavo, žuljavno roko. Pospremila sem jo do prvega vogala. Pokramljali sva še na hitro o zdravju in o njenih hčerkah. »Kar dobro sta, nimam prevelikih težav z njima. Anica si že sama služi kruh, em pa je kar pridna v šoli. Zadovoljna sem, najhujše težave so za

menoj. Včasih je bilo mnogo težje, pa smo prebrodili! Kajne, saj mislim, da se spominjate?!« »Vse, Rozika, kaj se ne bi, tistih dveh malih črvčkov. Kako hitro sta zrastle! Najbrž sta postavni dekletki!« »Samo da bi bili pametni, bojim se zanju,« je še dodala, ko sva si spet segli v roke. Ob teh besedah ji je senca mladosti spreletela obraz. Obljubila sem ji, da jo ob prvi priložnosti obiščem in bova imeli več časa za kramljanje. Razšli sva se zamisljeni. Ona polna skrbi, doma jo čaka »druga izmena«, jaz pa občudovanja do te nenavadne ženske. Na mojem plašču je bil še cementarjniški prah. Za zaprtimi okni drvečega vlaka so se že videle prve hiše ljubljanskega predmestja, v mislih pa sem še vedno spremljala Roziko domov, v njeno podstrešno kuhinjo z malo lincico na stropu, njeno spalnico, čisto in skromno, z belim pohištvo. In v tem domu ali tam na separaciji, med sedaj ob pralnem stroju, ne vem kje, je ona, majhna, drobne postave, živahnih oči sredi nežnega obraza, ki je kljub grobemu delu in življenju rudarske delavke, ohranil mlino. Ko sta bili hčerki še majhni, je tako

prihajala vsa leta domov iz službe. Utrujenih oči, enakomernih korakov, z jutranje, popoldanske ali nočne izmene. Namesto, da bi legla k počitku, se je njeno delo za dom in družino nadaljevalo. Morala je biti še gospodinja in mati, ne samo oče. Kuhati, ribati, prati, sekati drva, nakupovati, obdelati košček vrta, splesti otrokoma tople nogavice, jopico za zimo... Sto in sto drobnih opravil jo je dnevno čakalo. In vsajajati hčerki! Vsak korak je bil namenjen njima. Vsaka minuta prostega časa tudi njima. Dobre navete je vedno rada sprejemala. Zelela je hčerki čim boljše vzgojiti. Kljub enostranski družinski vzgoji. V svoji veliki ljubezni do njih ni bila nikdar slepa. Ob tem velikem delu Rozika ni poznala počitka. Mora pač nositi še ta drugi del ne ravno lahkega družinskega bremena in obveznosti. Nosi ga ves čas hrambo, brez tarnjanja, z neverjetno življenjsko močjo. Z odlikami in žrtvami dobre matere. Kljub težki prehojeni poti je mati in oče dveh dobrih deklic, ki bosta kmalu samostojni za življenje, lepe kot je bilo njeno. To je tudi hotela. Takrat se bo malo oddahnila in zadovoljno odpočila. Ostala pa bo nezmana, skromna, ena mnogih nezakonskih mater, zapuščenca, živeča samo za svoje otroke — to je cilj njenega življenja, smisel njenih težav. Zato je treba ljubezni, da je zmogla vse to, drobna, a polna življenja. Takih ne občudujemo, takim le redkokdaj privoščimo lepo besedo, le kaj »velikega« iščemo vedno in povsod.

b t

SREDI POHOJENIH SANJ

OB UPRIZORITVI »TREH SESTRA« A. P. ČEHOVA V LJUBLJANSKI DRAMI

Ce odštejemo predletno uprizoritev »Treh sestra« v izvedbi AIU, pomeni letošnja odrska uresničitev tega dela praznično v ljubljanski Drami. Tako je SNG »Stričku Vanja«, »Češnjevevu vrtu« ter enodajnkama »Snubaču« in »Medvedu« — uprizorjenima tudi v partizanskem gledališču — dodalo še eno znamenito umetnino Antona Pavloviča.

»Utvaa«, »Striček Vanja«, »Tri sestree« — troje dramskih sestra A. P. Čehova s harmonijo istega naprava: potapljanje hrepenja in vere v propadanju neke družbe, v lenobni reki brezdušja in malodušja, nemoči, nedela, v spopadu in propadu subjektivne lirčne mehkoče z objektivno prozaično trdoto. Takšen vodilni naprev se oglašuje v strth peroth Nine (»Utvaa), v lirski izpovedi dr. Astrova (Striček Vanja), v pohojenih sanjskih vizijah o simbolični Moskvi Irine (Tri sestree). Tako so se Antonu Pavloviču rodile lirčne tragedije brez intenzivnega vnaganja dejanja, a s simbolj navpičnim, ostrim, bolečim notranjim psihološkim dogajanjem. Razkrajajoča se in propadajoča aristokratska družba, polna praktičnih grobrij in prozaičnih provincialnih osornosti se je zarotila: zoper tople, mehke sanje močnih, a nedejavnih ljudi, dejavna oblomovščina je premagala nedejavno cankarjansko hrepenenje. Humanistu Čehovu je žal za te ljudi, čeprav

ustvarjalcem največ preglavic, saj je v njem skrita, iz njega se poraja ona značilna štimunga, o kateri govori vsakdo, kdor ocenjuje uprizoritve dram A. P. Čehova, in ki je hkrati štimunga pisateljevega časa in prostora.

Ce s tega osrednjega vidika zberemo poglavitne viise o interpretaciji »Treh sestra« v Drami — režijo je vodil ing. arh. Viktor Molka, scenograf je bil Vladimir Rijavec, kostumograf pa akad. slikar Marija Kobiljeva — tedaj kaže poudariti, da je delež vseh nastopajočih rodil sicer solidno, jasno in često s pravim čehovljanskim nadhim prežarjeno predstavo, da pa sta lirizem in ubranost občutja ter hrepenenje pogosto usahnila, kot usahne voda v pesku, in so se v peščenih razpokah pokazali ostri robovi. Tu mislim zlasti na prepoudarjeno kontrastiranje, na nezgledano realistično in celo naturalistično kislino, ki je razjedala komornost vzdušja. In vzdušje »Treh sestra« ostane kljub kontrapunktu nasprotij vselej komorno in, seve, aristokratsko, v zlahnem pomenu besede (z izjemo Natašinih grobrij). Ali pa je bil na priliko prizor plesa v pričakovanju mask dovolj salonsko, aristokratsko in zlasti komorno zgleden? Ali niso nekateri pretirano groteskni prizori — na priliko s Saltonijem — trgali pajčevinasto lirizirane vzdušje? In slednjič: ali ni nekoliko kuriozitetna postavitev zakuske v prvem dejanju v drugi, malone docela zastrti odrski plan neogibno hromila komornost dogajanja in tako namesto zaupljivega gledalčevega sodoživljanja nujno vzbujala njegovo zlasti čutno radovednost?

Posebno pazljivost bi veljalo posvetiti scenografiji. Da je bila fascinanta paša za radovedne oči? Morda! Da je predstava spričo teže in zamotanosti scene kljub malone štirim uram imela dovolj kratke premore? Res! Ali pa bomo ob Čehovu resnično spet morali govoriti o renesansi gradbeništvu na odru Drame? Da, hudomušno smemo reči: »Tri sestree« pod arkadami. Pa še to: orjaške breze v zadnjem dejanju so grobo stilizirane, »partenone« je do najmanjše podrobnosti realistično »sezidane«... Doslednost?

Kakor terja uprizarjanje Čehova svojske, neklasične režijske postopke in prijeme, tako izvira iz mnogoglasja »nespoudajljive« nasprotij, v katera zapadajo čehovljanski junaki, tudi posebno oblikovanje vlog. Gre za tisti veliki psihološki dvojoj med intenzivnim notranjim doživljanjem in hromečim, nedejavnim vnanjim minevanjem in spokojne pretresljivosti, malolirizirane tragike izvajalca junakom izraz neke mirne, tihotne in spokojne pretresljivosti, malone samoanalitične intravertiranosti. Zdi se, kot bi junaki, boljše, ljudje v dramah Čehova bili potapljanje se brodovi, ki brez volje in moči pretresejo zro brez in na to, kako tonejo v globine, in kako jim burjevstnik novega časa s pošastnimi valovi zaliva usta. Ne upro se, ker se ne morejo upreti, čeprav vedo, da propadajo. In kljub zavesti propadanja, so ti ljudje tragični. Ne aristokratsko, marveč čehovljansko. Tudi in zlasti s tem je Čehov načel novo poglavje v evropski dramatik.

Gledane s teh vidikov, so bile najbolj čehovljanske kreacije

»Treh sestra« v ljubljanski Drami Maša Save Severjeve, Cebutkin Lovžeta Potokarja, Irina Ančke Levarjeve in Prozorov Staneta Potokarja, dasiravno je bil ponekod smisel za psihološki detalj ostvarjen s pretirano naturalistiko. Nekaj bledice in nezrazizosti je bilo v upodobitvah Olge-Mire Danilove, Veršinin-Vladimirja Skrbinske in Tuzenbaha-Jožeta Zupana. Maks Fu-

rijan je bil kljub močni karakterni fakturi tu in tam pregrtesken. Na polobli »nečehovljanskega« sveta sta ostvarila dve imenitni figuri Vida Juvanova kot Nataša in Ivan Jerman kot Kuligin. Isto velja za Ferapont-Aleksandra Valiča in Anfišo-Elviro Kraljevo. Fedotik in Rode sta bila Dušan Skedl in Stane Cesnik.

Vasja Predan

Vladimir Skrbinek (Veršinin), Ančka Levarjeva (Irina), Stane Potokar (Andrej) in Sava Severjeva (Maša)

BALETNA PREMIERA V MARIBORSKI OPERI

BAHČISARAJSKA FONTANA

Maribor se je seznanil z baletno umetnostjo pravzaprav šele po osvoboditvi. V stari Jugoslaviji baleta, v smislu samostojnega umetniškega telesa v gledališču ni bilo, in seveda tudi ne baletne šole. Zato je razumljivo, da mariborsko občinstvo z veliko zamudo spoznava šele baletno klasiko in da mu je moderen balet za sedaj še nedostopen.

Mladi ansambel, ki je zravel po osvoboditvi, je že večkrat menjal baletne mojstre in pedagoge. V Mariboru so delovali: Remškarjeva, Kirbos in Kirbosova, ing. Golovin, Milošević in Ivelja. Remškarjeva ima izrazito pionirsko zasluge za razvoj mariborskega baleta, saj je ansamblu vcepila osnovno pojmo. Kirbos in Golovin sta pomembna kot koreografa, režiserja in pedagoga. Iveljeva njuno delo uspešno nadaljuje. Kdor je videl mariborski balet kot osvoboditvi in ga primerja z današnjim, mora priznati, da je bilo tu opravljeno veliko delo.

»Bahčisarajska fontana«, balet sovjetskega skladatelja Asafjeva, je prehodil značovit pot zlasti preko slovenskih odrov. Njegova glasba je v tem delu jasna in zlahko preprosta, podrejena dogajanja na odru, skoraj komorna tudi v svojih višjih. Dirigent las Perič je našel ustrezno interpretacijo, z logično razčlenitvijo in čustveno obarvanostjo. V znanjem okviru predstave sta harmonično sodelovala scenograf Vlado Rijavec, ki je z razumno stilizacijo in namerno skopostjo materiala dosegel resnično lepe učinke in dal vese prostora plesalcem — in nadarjena kostumografinja Vlasta Hegedušičeva, ki je z estetsko in tonu predstave in vlogam primernim občutkom za barve in linije, zasnovala kostume, ki niso bili samo prijetna paša za oči, temveč so opravili svojo dramsko funkcijo. K uspehu predstave so pripomogle tudi lasulje in maske Pera Kraševca in razsvetljava mojstra Janžekoviča.

Režiser in koreograf je bila Jitka Ivelja. »Bahčisarajska fontana« je njena druga koreografija celovečernega baleta na mariborskem odru. Z mladim kadrom mnogo obetajočih pa tehnično ne so perfektnih plesalcev, je dosegla v celoti presenetljiv uspeh. Če upoštevamo, da je bila plesni pedagog, režiser in koreograf obenem, ji je treba k uspehu resnično čestitati. Zato ne smemo biti presenečeni, če je Nina Kirbosova, direktorica baletne akademije v Beogradu, ki si je ogledala vaje za »Fontano«, izjavila: »Jitka Ivelja je kot koreograf v kratkem času dosegla pomemben uspeh: izenačenje ansambla in ubranost. Pot, ki jo je izbrala, je pravilna in bo lahko privedla mariborski balet do lepih uspehov. Koreografinja Iveljeva je vsakemu

Znano mednarodno združenje grafikov-lesorezcev XYLON je odprlo 18. februarja svojo II. mednarodno razstavo v Zürichu. Udeležilo se je prereditve veliko številno umetnikov iz 17 držav Evrope, Azije in Severne Amerike. Od vposlanih nad 500 lesorezov je razstavljala žirija, kjer so sodelovali znameniti belgijski mojster grafik Frans Masereel, Aldo Patocchi iz Svica in Karl Rössing iz Nemčije ter še dva švicarska strokovnjaka, odbrala za razstavo 303 liste.

Med nemškimi lesorezci je tudi več znancev kakor Hap Grieshaber, E. Heckel, H. Orlovski, Otto Pankok, Karl Rössing in J. Schütz-Wolff. Tudi finski lesorez je dobro predstavljen, kar izpričujejo že imena nekaterih avtorjev: Erkki Hervo, Erkki Talari, Voitto Vikainen itd. Manj znani so francoski razstavjalci, če izzvememo H. Arpa in G. de Costerjevo. Avstrijo zastopajo štirje umetniki, med njimi Slavi Soucek, Rudolf Szyszkowitz in Werner Berg, westfalski Nemec, ki se je naselil na Rutarjevem na Spodnjem Korškem. Izmed Japoncev so posebno znani Siko Munakata, Kiyoshi Saito in Juničiro Sekino. Tudi mehiška grafika je zastopana, enako kot brazilska, kitajska, grška in holandska.

Največ razstavjalcev je seveda Švicarjev, namreč 25. Med njimi so mnogi, ki jih ponovno poznamo tudi že iz naše Moderne galerije kakor: S. Brignoni, E. Graf, A. Patocchi, H. Studer, W. Thaler in E. Zbinden. Mnogo je tudi udeležencev iz ZDA, med njimi so L. Baskin, A. Frasconi, H. Jelinek, Misch Kohn in Leona Pierce. Izmed Angležev so razstavili mnogi stari in že priznani, pa tudi nekaj mladih umetnikov: John Buckland-Wright, Blair R. Hughes-Stanton, G. Malet, Frank Martin itd. Med Italijani srečamo nekatero, ki smo jih videli že na I. razstavi XYLON v Ljubljani leta 1954: V. Fraschetti, Tranquillo Marangoni, P. Sanchini, mimo teh pa tudi dva Slovenca: Tržačana, Avgust Cernigoj in Lojze Spacal. Belgijo zastopajo nekateri odlični mojstri: Josef Cantré, J. J. de Grave, Ch. de Hemptinne in Frans Masereel.

Jugoslavijo zastopa 13 grafikov, izmed njih šest Slovencev. To so: Riko Debenjak, Božidar Jakac, Tone Kralj, Miha Malec, Franc Mihelič in Maksim Sedej. Hrvaško zastopajo Franjo Bače, Vesna Borčić, Josip Retek in Vilko Selan-Gliha. Iz Beograda so pa razstavljali: Boško Karanović, Aleksandar Luković in Zivka Pajić. Jugoslavlani imajo vsega skupaj razstavljenih 28 listov, nekateri po enega, največ po dva, štirje umetniki pa razstavljajo po tri liste.

Razstava XYLON v Zürichu bo 18. marca zaprta, nakar pride celotno razstavno gradivo naravnost v Ljubljano, kjer bo čimprej odprta v Moderni galeriji razstava, ki bo pokazala stanje lesorezne umetnosti našega časa. Dasi ni ta razstava zares docela izrpen pregled in popolnoma natančna podoba sodobnega umetniškega ustvarjanja na tem področju, je vendar zelo dober preoz sodobnega lesoreza. Zato bo takó za naše ljubitelje umetnosti, ki želijo biti poučeni o današnjem stanju umetniškega snovanja po svetu, kakor tudi za naše grafike in za naš celotni umetniški naraščaj zanimiva in poučna.

L. A.

RAZGLEDI PO SVETU

JUGOSLOVANSKI KIPAR IVAN MESTROVIĆ je odkupil eno svojih najznamenitjših del, da bi ga podaril svoji rojstni vasi. Umetnino »Vir življenja« je ustvaril leta 1905 med svojim bivanjem na Dunaju. Skulpturo je tedaj odkupil družina Wittgenstein in je dolga leta vzbujala zanimanje turistov v njihovi palači.

OB 75-LETNICI SMRTI DOSTOJEVSKEGA bodo v Sovjetski zvezi izdali pomrtno delo doslej še neobjavljenih dokumentov (1821-1881) in zapiskov (med njimi fragmente »Zločina in kazni« ter »Bratov Karamazovih«) kakor tudi sedem beležnic Dostojevskega s številnimi osnutki in skicami. Založba Goslitizdat

je izdala leta 1955 številna njegova dela v nakladi 1.700.000 izvodov. Leta 1956 izidejo prvi štirje zvezki njegovih »Zbranih del«. — V pismovnem moskovskem stanovanju je bil odprt muzej Dostojevskega. Na svojem predavanju v Kodanju je profesor žurnalistike in moskovski urednik »Pravde« David Zaslavski dejal o Dostojevskem: »Vemo, da je zavzemal Dostojevski takšno stališče, ki nam ni preveč prijetno. To pa nas ne ovira, da ga ne bi smatrali za enega izmed velikih svetovnih literarnih. Res je bil Dostojevski proti socializmu in komunizmu, toda mi velikega umetnika zmeremo presojamo po njegovi veličini. Literarni teoretik V. Kirpotin je v svezestvi pisal o globokem humanizmu Dostojevskega: »Najboljša tragedija Dostojevskega je bila v tem, da ni dočel in vedel, kako je možno uresničiti sen o pravičnosti na svetu, kakor tudi ne, kako doseči bratstvo in enakost.«

MEDNARODNO AVTORSKO PRAVO. Nova mednarodna Copyright konvencija za varstvo pravic pisateljev, skladateljev in drugih umetnikov, sklenjena pod egido OZN, je dobila veljavo. V zadnjih treh letih jo je ratificiralo 15 držav, 30 drugih držav pa jo je podpisalo, a še ne ratificiralo. Vendar je za njeno pravno veljavnost zadostovalo 13 ratifikacij. Odslej vsaka država, ki zagotavlja avtorju v tujih državah iste lastninske pravice, kakor veljajo za domače avtorje. S tem je prvič ustvarjeno mednarodno sredstvo za zaščito avtorskih pravic v skoraj vseh delih sveta. Zaščita se razteza na literarna, znanstvena in umetnostna dela.

Prejeli smo v oceno

Založba Kmečka knjiga v Ljubljani je izdala v novem slovenskem prevodu Edvarda Kokojša znano mladinsko delo sovjetskega pisatelja Aleksaja Tostojca: Zlati ključek ali Buratinove dogodivščine. Knjiga je opremljena kakor v prvi predvojni izdaji z risbami, posnetimi po ruski izdaji, za katero jih je oskrbel N. Polozov.

Naša sodobnost št. 2. Najnovejša številka naše osrednje literarne revije prinaša v lepovsevnem delu nadaljevanje »Balade o trobentih in oblaku Cirila Kosmača, prozo Mire Miheličeve »Valpurgina noč, pesmi Jožeta Udočiča, esej Dragotina Cvetka ob Mozartovem jubileju »Mozart in Slovenija« kakor oceno nove glasbene monografije o Mozartu izpod peresa istega avtorja. V knjižnih ocenah ocenjuje Jože Kastelic Kozakovsko zbirko novel »Popovtal sem v domovino«, Stefan Barbarič roman Andreja Mairauxa »Vihar v saughajnu«, Viktor Smolec pa zavrata antologijo »Poezija zapadnih in južnih Slavjanov«. Konec tega najdemo v številki oceni dveh predstav v ljubljanski Drami Vladimir Kralj: Sedem let skomin in Historija o Henriku IV. Hlanek Luca Menesija o razstavi beneških mojstrov, ki je bila pred kratkim v Narodni galeriji, nekaj aktualnih političnih sestavkov in zapiske.

Nova obzorja št. 1. Prva številka devetega letnika mariborske literarne revije prinaša pesmi Toneta Vodnika, Franceta Oniča, Viktorja Konjarja, Slavka Juga, Maričke Znidaršičeve, Gustava Striške in Saše Vegri. Originalno poezijo dopolnjujejo pesni Cesarja Pavloviča, ki jih je prevedel Dušan Zeljenov. Domačo prozo zastopata Janez Gradinšek z novelo »Pogubna strati moga strica« in fragment Zarka Petana »Na postelji. Jože Kastelic pa je prevele zanimivo, dobro pisano novelo Jare Ribnikarjeve »Largo«. Iz esejistično kritičnega dela »Večja omeniti razgovor Marje Borštnikove s pisateljem Dušan Zeljenov, esej Rožka Stefan Mickičeve in meditacije Herberia Grina ob Balzakovih »Okroglih povestih«. Ostali deli revije so napolnili ocene in poročila ter zapiski.

C. Zlobec

Sava Severjeva (Maša) in Mira Danilova (Olga)

se jim često posmehne. Sočustvuje z njimi, rad jih ima, pomagati jim ne more. Družba in življenje morata zdrti čez njihove sanje, pozlačene s patino vere v boljši čas in hkrati blodče v brezdušju nedela, vzdane v razpadajoči omet aristokratskih fasad. Ob ta vodilni naprev in dramah Čehova je intonirana še lestvica drugih, drugačnih, kontrastno-grotesknih tonov in naprevov, ki ustvarjajo in polnijo posebno ubrano ozračje te dramatik, a ki hkrati prav zaradi kontrastne svoje narave poudarjeno dvigajo vodilni naprev v dominantno.

Prav to mnogoglasje nasprotujočih si naprevov, spletenih v specifično čehovljansko dramaturško harmonijo, dela odrskim

Pravzaprav gre za dve fakulteti, za Filozofsko in Prirodoslovno-matematično, ki sta najstarejši in v nekem smislu še vedno osrednje jedro naše Univerze. In vendar sta po osvoboditvi prav ti dve fakulteti ostali še vedno pri starem, na mrtvem tiru, v senci naglega razvoja in širokega razmaha predvsem Tehnične visoke šole, ki je bila nekako bližja težnjam in prizadevanjem našega povojnega gospodarstva, predvsem pa industrije. Star pregovor: »Kdor prej pride, prej melje«, se v njunem primeru pač ni obnesel; čas in razmere — tudi potrebe — so utirali pot mlajšim fakultetam in oddelkom. Na Filozofski in Prirodoslovno-matematični pa je še vedno tako ali skoraj tako, kot je bilo pred petnajstimi, dvajsetimi leti, ko je Ivan Rob, slovenski bard humorja in satire, napisal v spomin podzemskemu kemičnemu inštitutu na Realki zbadljivo jedko pesem, ki se začneja z monumentalnim Dantejevim stihom: »Lasciate ogni speranza, voi, ch'entrate!«

In zdaj pa k naslovu tega članka: Po večletnih prizadevanjih, vztrajnih in včasih malce sramežljivih prošnjah in predložitvah sta Filozofska in Prirodoslovno-

IZ ŽIVLJENJA NA UNIVERZI

Filozofi pod lastno streho

slovno-matematična fakulteta prišli, če že ne na cilj, pa vsaj blizu njega. Konec pomladi ali v začetku poletja bodo začeli z gradnjo novega fakultetnega, poslopja na vogalu Gorupove in Askerčeve ulice, nasproti Srednji Tehnični in v neposredni sosesčini večine oddelkov Tehnične fakultete.

Problem nove, ali pravilne, samostojne zgradbe za Filozofsko in Prirodoslovno-matematično fakulteto ni nov, in prav zato, ker ni nov, je pereč, v desetletju po osvoboditvi se je izkristaliziral, dozoril in prav je, če obroditi tudi svoj sad. Obe fakulteti sta že ves čas svojega obstoja brez lastnega prostora, nekaki pastorki drugih šol in institucij, nekaj podobnega kot kukavičji mladič, ki raste in se širi in ogroža že brez tega tesno gnezdo pravih domačinov.

Filozofska fakulteta se je najgloblje zadržala v prostorih Narodne in univerzitetne knjižnice; ko je bilo tam prostora premalo, si je priborila nekaj pravic na

Realki, usidrila se je tudi v upravnem posloppju Univerze, pred nedavnim se je ugnedila še v provizorije v Parmovi ulici. Podobno pot je šla tudi Prirodoslovno-matematična fakulteta. Toda to bi še nekako šlo, čeprav samo za silo, tragika teh pristiljenih simbolov pa je v tem, da so istočasno s rastjo in razmahom omenjenih fakultet rastle in se širile tudi šole in institucije, ki so jih nekoč sprejele kot draga goste, a bi se jih danes prav radi znebile. V ilustracijo samo primer: Narodna in univerzitetna knjižnica je imela ob vselitvi Filozofske fakultete v njene prostore 170.000 zvezkov, danes jih ima 560.000, število nameščenecv se je dvignilo od 16 na 53, nastali so novi oddelki in z njimi nove naloge. Močno se je dvignilo tudi število obiskovalcev. Z drugimi besedami: normalnemu razvoju knjižnice je v veliko oviro prav gostovanje Filozofske fakultete v njenih prostorih.

Pa tudi število študentov v primeri s predvojnimi se je na

omenjenih fakultetah več kot potrojilo, danes jih obe fakulteti štejeta nad 1500. Podobno je s porastom proforskega kadra, pred vojno je tu delovalo 26 rednih in trije honorarni predavatelji, zdaj se je to število dvignilo na 55 oziroma 41. Še večji je ta porast pri asistentnem kadru, kjer je to razmerje 6:29. To so številke, le najosnovnejše številke, ki pa so realen odraz vsesplošnega razmaha v našem prvotnem, znanstvenem in kulturnem življenju v povojnih letih. Skladno s porastom števila študentov, profesorjev in asistentov na teh dveh fakultetah — ki pravzaprav edini dajeta pedagoški naraščaj — je v tem razdobju rastle tudi število dijakov, učencev in predavateljev — predvsem pa se je pokazala potreba po predavateljih — na srednjih in strokovnih šolah, kar izključuje bojazen, da se z razširitvijo teh dveh fakultet poraja nevarnost hiperprodukcije proforskega kadra. Obratno: še dolgo ne bo zadosteno vsem potrebam.

Sedanja razbitost obeh fakultet na več med seboj ločenih in oddaljenih poslopij, tesni, čestokrat tudi nezdravi prostori, predvsem pa pomanjkanje seminarjev, ki so skoraj povsod postali predavalnice, na Prirodoslovno-matematični fakulteti pa predvsem samo provizorični laboratoriji, ki skoraj v nobenem primeru ne morejo sprejeti vseh študentov — vaj se študentje udeležujejo v manjših skupinah — vse to hudo ovira normalen razvoj obeh fakultet, nujno jih postavlja v neenak položaj v odnosu do drugih fakultet, ki so si v letih po osvoboditvi priborile svoj prostor na soncu.

Novo poslopje v Askerčevi ulici bi to anomalijo v razvoju obeh fakultet odpravilo. Nova stavba bo, sodeč po načrtih — kolikor jih more laik presoditi — ekonomsko in smiselno zgrajena, moderna, vendar ne potratna.

Ce k vsemu temu pristajemo še zares »filozofsko« potrpeljivošost in vdano čakanje obeh fakultet na lastno streho, res ne moremo drugega, kot želeli vsem, ki so tako ali drugače povezani z življenjem in delom na teh ustanovah, da bi se — kot upajo — že konec tega desetletja vselili v nove prostore.

C. Zlobec

POSPEŠEVALNI ODSEKI PRI KZ V SLOVENSKEH KONJICAH SO ZAKLJUČILI OBČNE ZBORE

O obnovi sadovnjakov in drugem delu

Pospeševalni odseki pri kmetijskih združenjih v Slov. Konjicah so večinoma že zaključili občne zборе. Na zboru živinorejcev je bilo nad 130 članov, okoli 100 jih je bilo pri sadjarjih in vinogradnikih, nekoliko manj pa na zboru poljedelskega odseka.

Lani je bilo v okviru sadjarjskega odseka obnovljenih 12 ha sadovnjakov. Zadruga je pri tem skrbel, da so bili posejani s takimi vrstami dreves, ki v teh krajih najbolj uspevajo. Tisti člani, ki niso imeli zato dovolj sredstev, so dobili potrebne kredite od ukrajne zadrugne hranilnice. Več obnovljenih sadovnjakov meri nad 30 arov. Za letos pa predvidevajo, da bodo obnovili še nadaljnjih 9 ha ter se nekaj sadjarjev za to že prijavilo. Mlada drevesca morajo sedaj nabavljati še v drugih drevesnicah. V načrtu pa je, da si bo zadruga uredila svojo in v njej tudi omogočila praktičen pouk gojencem kmetijske nadaljevalne šole.

Dobro je bila tudi izvedena in organizirana akcija proti različnim sadnim škodljivcem, predvsem proti kaparju. Zadruga ima dve posebni ekipe za škropljenje z motornimi oziroma prevoznimi škroplilnicami, razen tega pa je ob največjem škropljenju uporabljala še 12 nahrbtnih in prevoznih škroplilnic. Vse to pa še vedno ne zadostuje, saj so lahko pravočasno oškropili le kakih 80 odstotkov vsega sadnega drevja, zato predvidevajo za letos nakup še dveh motornih škroplilnic. Kljub vsemu zatiranju pa je bilo lani zaradi različnih boleznih uničena okrog 20 odstotkov sadnega pridelka. K temu je svoj del prispevalo še slabo in mokro vreme, ki je za razvoj škodljivcev najbolj ugodno. Sadna letina je bila razmeroma zelo dobra in je ta odsek preko odkupne mreže odkupil od članov 86 vagonov sadja, od tega 35 vagonov za izvoz.

V vinogradništvu kot eni zelo razširjenih panog v konjiški okolici pa je največji problem zastarelost nasadov, saj so stari že povprečno po 40 let. Močno jim je škodovala še majska slana zadnja tri leta zapovrstjo, ki je trilo toliko oslabil, da lanski pridelek ni bil na višini povprečja. Dežev-

no vreme pa je še močno vplivalo na kvaliteto, kar se sedaj pozna tudi na ceni. To pa že samo po sebi narekuje čimprejšnjo obnovo starih nasadov. Lani je bilo sicer obnovljenih blizu 3 ha, za letos pa sta predvidena za obnovo nadaljnja 2 ha, kar pa se spričo velikih površin vinogradov le malo nozna. Člani teh dveh odborov so še predlagali, naj bi kmetijsko nadaljevalna šola imela iz teh dveh panog več praktičnega pouka, kar bi kmečki mladini dosti koristilo.

Poljedelsko-semenski odsek obstoji pri združenju šele eno leto, toda njegovo delovanje kaže, da je bil dokaj potreben. Njegova glavna naloga je bila pomagati članom pri zvišanju hektarskih donosov, zatirati poljske škodljivce, skrbeti za nabavo dobrega semena itd. Za sedaj se sicer le še malo kmetov bavi s pridelovanjem semen, toda gotovo jim bo sledilo več posemelcev. Semenski krompir so priznali le kmetu Ivanu Selihu, semenske pšenice pa so pridelali en vagon. Tu so se zlasti izkazali člani Stanko Levart, Franc Jelenko in Jurij Petelinček. V konjiški okolici se najbolj obnese pšenica vrste bavarska kraljica, ki da tudi največji pridelek. Pri pridelovanju semenskih žit, pa tudi drugih kultur največ grešijo kmetje s tem, da zemljo dobro ne pripravijo.

Da bi se kmetje čim bolj zanimali za pridelovanje semen in da bi dosegli čim višje hektarske donose, je odsek predlagal šest nagraj 5000 din najboljšim kmetovalcem. Prav tako bodo nagradili dva poizkusa peskanja zemljišča, saj zemlji na splošno primanjkuje apna. Važna in odgovorna naloga čaka ta odbor tudi pri drenažiranju zamočvirjenih zemljišč v okolici Konjiške vasi, na katerih raste sedaj le kisla krma.

Načrt dela tega odseka predvideva za letos še posevjanje površin, posejanih s semensko pšenico na 20 ha, z deteljo na 10 ha in krompirjem na 15 ha. Predvidenih je še več strokovnih predavanj o vzgoji semen ter ogledov dobrih semenskih nasadov. Za boljše in lažje obdelovanje zemlje pa nameravajo nabaviti še nekaj novih strojev.

L. V.

Ujeti srnjak

Divji lovci na delu

Slabe vremenske razmere in huda burja februarja niso ovirale divjih lovcov in zankarjev. Ali pa so menili, da je bil prav tedaj zanje najbolj ugoden čas. Po podatkih Okrajne Lovske zveze v Novi Gorici so letošnjo zimo pobili ali pa vlovili na zanke več srn, zajcev ter tudi nekaterih redkih in za zakonem zaščitene živali. Čeprav je bilo lani strogo kaznovanih pred Okrajnim sodiščem v Novi Gorici okrog 30 divjih lovcov, nekateri te navade ne morejo opustiti. — Na sliki

vidimo srnjaka, ki se je vlovil v nasavljeno zanko v gozdu na Zeleznihi vratih nad Dornbergom v spodnji Vipavski dolini. Zagrabila ga je za levo nogo in med rogovje, kar je na sliki razločno videti. Brezsrčnega divjega lovca niso mogli izslediti po stopinjah v snegu, srnjaka so pa izročili dornberški lovski družini.

Podkupljiv in nevosten poslovođa »Les« v Ptuj

Poslovođa poslovalnice »Les« na Ormoški cesti v Ptuj je bil pred kratkim odstavljen in predan v kazenski postopek. Za daljši čas so ljudje opazili, da posluje nevestno in da pri prodaji kuriva v najhujši zimi izkorišča svoj položaj ter sprejema podkupnine. Kurivo so dobili v prvi vrsti njegovi znanci in tisti, ki so to znanstvo započeli s steklenico vina ali žganja in klobasami. Razen tega je zlorabil službeni položaj, ker je kupal pri kmetih les v imenu podjetja, ga preprodal in izstavljal ponarejene dobavne podjetja, denar pa obdržal zase. Bil je zapleten tudi v neferen posel okrog nekoga cementa. Uslužbenec bolnišnice je prodal 10 ton nemoga, ne da bi izpisoval blagajniške prejemke in tako skušal prikriti primanjkljaj, ki je nastal, ko je 30 vred cementa izginilo neznanu kam. Razen tega je bilo odkrito še več primerov podkupljivosti in nepoštenega poslovanja omenjenega poslovođe. Sodišče bi moralo posebno strogo soditi ljudem, ki izkoriščajo pomanjkanje kakršnih predmetov za široko potrošnjo prebivalstva in sprejemajo podkupnine.

Naročajte, kupujte in širite ljudsko revijo Prešernove družbe »OBZORNIK«!

SPORT IN TELESNA VZGOJA

»ZLATA PUŠČICA« se bliža tarči

Planinc najboljši v polfinalu — Tudi Mlinarič odličen — Strelci bodo zaključili s tekmovanjem v nedeljo

Utihnili so zadnji strelci, sodniki so zbrali poslednje tarče in naredili končni obračun polfinalnega tekmovanja strelcev za »zlato puščico«. Pravzaprav strelci niso utihnili, ker je bilo to streljanje z zračno puško. V resnici pa se je nekaj sto strelcev po tekmovanju počestno oddahnilo zaradi dokaj močnega napora in še bolj zaradi napetosti, ki je vladala ves čas na streliščih.

»Halo, je tam 21-221...« Sproščamo vam rezultate okrajnega tekmovanja...

Telefon na Strelski zvezi Slovenije je brnel v terek skoraj vse dopoldne, predsedniki tekmovalnih komisij so javljali svoja zaključna poročila... iz Kranja, Maribora, Celja, Nove Gorice. Tehnični sekretarji so se skrbno beležili imena tekmovalcev in števila doseženih krogov. Skrbno zato, ker je bilo treba izbrati najboljše tekmovalce, ki bodo tekmovali na zaključnem republiškem prvenstvu. Določeno je bilo namreč, da se bo tega tekmovanja udeležilo 50 strelcev, ki so dosegli najboljše rezultate.

»Kaj je to Ptuje, Koprno, kaj s Kočevjem, Trbovljami in Mursko Soboto...?« je zagodral sekretar, ki bi rad sestavil končno tekmovalno listo za nedeljski nastop. Toda telefon ni dal nobenega glasu več od sebe. Te teh okrajne ni prišlo nobeno poročilo. Torej niso tam tekmovali? Morda res ne.

Brž smo začeli primerjati rezultate, kdo je boljši, kdo najuspešnejši. »Mlinarič se je odlično odrezal, le 6 krogov je slabši od Planinca...« »Evo, v Kranju se je najbolje odrezal Tržičan Perko...« »Kaj, v Celju sta se uvrstila med najboljšimi dva strelca...« Pripombe so deževalo druga za drugo, poročila so pripovedovala svoje, slika je bila jasna. Sekretar se je oddahnil, imel je zbrane vse najboljše tekmovalce.

»SPREHOD« PO OKRAJJIH

Pogled v poročila, ki so bila zbrana iz okrajev, kjer so izvedli tekmovanja, ni bil najbolj razveseljiv, tem manj še zato, ker se jim niso pridružila poročila od drugod. Po vsem pričakovanju so se najbolje odrezali strelci ljubljanskega okrajja — 33 jih je doseglo najnižje zadovoljivo število krogov, med njimi tudi 3 tekmovalke. Planincu ni nihče prišel do živga, s svojim doseženim rezultatom je bil najboljši tudi v republiškem merilu. Najnižje število krogov je znašalo pri 33. Ljubljani 263 krogov, petdeset let je bilo, ki so dosegli nad 270 krogov.

Ustavili smo se ob poročilu iz Kranja. Tam je tekmovalo 86 strelcev iz Kranja, Tržiča in ostalih krajev. Najboljši so se odrezali Tržičani, najboljši v kranjskem okraju pa je bil Janez Perko (SD Stefe Anton Kostja) s solidno številko 278 krogov. Tudi sicer je bil izid tekmovanja v tem okraju zadovoljiv: v zaključnem tekmovanju se je uvrstilo 10 strelcev. Organizacija? Po izjavah nekaterih je bila zadovoljiva. Rezultati? Solidni — najboljši med desetimi izbranci 278, najslabši med njimi 264. Tako Kranjčani.

Pri poročilu iz Maribora nam je obstal pogled na številki 281. Ime? Znano: seveda, to je nekdanji odlični mladinec Karel Mlinarič, ki se je po povratku iz JLA znova posvetil strelstvu in fant že spet dosega dobre rezultate. Le za 6 krogov je bil »prekratek« od Planinca, drugi najboljši rezultat v Sloveniji! Kaj pa ostali? Tudi od Mariborčanov se je 10 strelcev uvrstilo v finale v razponu doseženih krogov od 263 do 281. Mariborčani pa bodo pripeljali s seboj tudi eno tekmovalko, ki se bo pomerila z ostalimi tremi ljubljankami. Do štajerske metropole je šlo torej še solidno naprej pa...

Na sekretarjevi mizi je ležalo še poročilo iz Celja. O Celjanih smo večkrat slišali, da so zelo vneti za strelski šport, da je v celjskem okraju več tisoč strelcev... Toda tokrat smo nad Celjani razočarani. Zakaj? V pol-

V strelski dvorani so bile oči pozorno uprte v male, sobne tarče. Strelci pazljivo merijo v »muš«, sekundanti pa napeto motrijo, kakšen bo uspeh njihovih varovancev.

Franc Planinc, naš strelski reprezentant, tudi tokrat ni zatajil — do nedelje je najboljši v Sloveniji (Na sliki zgoraj)

finalnem tekmovanju je nastopilo le 36 (!) strelcev. Drugi so bili odsotni menda zaradi službenih zadržkov. In od tega nizkega števila sta se odrgala le dva strelca, ki sta se uvrstila v republiško tekmovanje. Torej v celjski »deželi« nekaj ni v redu.

REZULTATI POLFINALA

Okraj Ljubljana: Planinc 287 krogov, Kastelic 279 krogov, Umek 277, Stražišar 276, Mori 276 krogov.
Okraj Maribor: Mlinarič 281, Puki 278, Nada Ribarič 278, Jerman 275, Ber 276.
Okraj Kranj: Perko 278, Lakanar 274, Brejc 273, Jekovec 273, Ribnikar 269.
Okraj Celje: Mejavšek 264, Vehovar 263.

Vseeno pa so Celjani pokazali vsaj ta skromni uspeh. V Novi Gorici so sicer tekmovali, nabeoden od goriških strelcev pa ne gre naprej. Še slabše je v ostalih okrajih, kjer menda niso niti izvedli tekmovanja. Zamislili smo se — naši strelci bodo morali dati v bodoče mnogo večji

poudarek temu tekmovanju, ki je konec koncev vendarle zelo popularno.

MED ŽENSKAMI NAJBOLJŠA MARIBORČANKA

Ce primerjamo rezultate posameznih tekmovalcev v vseh okrajih, odnosno med najmočnejšimi — ljubljanskim, kranjskim in mariborskim, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upoštevali 10 tekmovalcev. Nasprotno je najboljša med ženskami Mariborčanka Ribaričeva, ki bi bila v skupnem plasmanu vseh tekmovalcev s solidnim številom 278 krogov peti. Zanimivo so te primerjave, toda prepustimo strelcem, pride po dosežanem tekmovanju na prvo mesto Ljubljana, za njo Maribor in Kranj. Pri tem smo upošte

DNEVNE NOVICE

Uprava za ceste LRS javlja, da je promer na cesti Mursko Središče-Dolina Lendava prekinjen zaradi poškodovanega mostu čez Muro. Promet na cesti Ljutomer-Murska Sobota je možen le za lahka osebna in vprezna vozila, ne pa za tovorna vozila, ker je most čez Muro pri Verzeju lažje poškodovan. Neoviran prehod preko Mure je možen preko mostu pri Petanjcih.

Invalidska organizacija Poljane priredi v soboto, 10. marca ob 20 v vseh prostorih Doma JLA zabavo s plesom in bogatim srečelovom. Igrala bo godba Ljudske milice. Vstopnice po 100 din so v predprodaji pri vrtarju hotela Doma. — Vabljani!

Terenski odbor Socialistične zveze delovnega ljudstva Rožna dolina vabi vse svoje članstvo na redni letni občni zbor z občinskimi dnevnimi tednom. Občni zbor bo v četrtek, 8. marca 1956 ob 20 v prostorih Studentske menze. K polnoštevilni udeležbi vabi Terenski odbor SZDL Rožna dolina.

Vsaki kopeč nog žilce »JELA« solc. »JELA« sol desinficira, krepi žilce, osvežuje in preprečuje neprijeten duh do potenja.

Koristno in praktično! Interesantom pošljamo brezplačno prvi zvezek dopisnega tečaja: »Sodobna žena«, »Pravila o lepih vedenjih«, »Sporina vgozga« ali »Moderni ples«. Dopisna šola »Univerzaj«, Beograd, poštni predal 180.

PREDAVANJA

Društvo ekonomistov Ljubljana priredi v sredo, dne 7. marca ob 19.30 v dvorani Državnega sekretariata za gospodarsko LRS, Gregorčičeva 23, predavanje tovariša Leopolda Pogončnika: »Pomen notranjega transporta za delovne metode in plačni sklad«. Predavanje bo spremljano s filmom. Posrebno opozarjamo na predavanje vodstva gospodarskih podjetij.

Združene rezervnih oficirjev, pododbor Rudnik (terena Krim in Rudnik) vabi vse rezervne oficirje in podoficirje teh dveh terenov na prvo splošno predavanje, ki bo v petek, 9. marca ob 17 v Domu socialistične zveze na Dolenski cesti.

Gospodinjst. v sredo, 7. marca, ob 19.30 bo drugo predavanje iz ciklusa predavanj »Družina in dom«: »Ekonomika v gospodinjstvu«. Predavatelj ing. Franjo Perič. Predavanje bo v dvorani Prirodoslovno-matematične fakultete na Univerzi (vhod iz Gosposke ulice).

KONCERTI

V petek, 9. marca, koncert za rdeči abonma. Dirigent dr. Milan Horvat iz Zagreba, solist Max Rostal iz Londona. Na sporedu Pahorjeve Koncertne etude (prva izvedba), Beethovenov Koncert za violino in orkester, Brahmsova I. simfonija.

Državna glasbena šola, Ljubljana-Center bo priredila v četrtek, dne 8. marca 1956 ob 20 v veliki dvorani Slovenske filharmonije koncert v spomin na 200-letnico rojstva W. A. Mozarta. Na tem spominskem večeru bodo nastopili učenci: Stefica Zuzek, Janja Kacjan, Majda Lampič, Metka Likar, Jože Stabel, Beana Bratuš, Beča Mihečič, Tomo Mischitz in Rudi Borštnar iz oddelkov za klavir, solo-petje, godala, pihala in komorno glasbo. Spored so pripravili profesorji: Silva Hrašovec, Jelka Stergar, Fran Stančič in Slavko Korošec. Predprodaja vstopnic v pisarni Glasbene šole, Vegova 7, od 8-14 dnevno. — Vljudno vabljenti.

DROBNI OGLASI

SPREJMEMO samostojnega finančnega manipulantca. Plača po tarifnem pravilniku podjetja. Lastnorčno pisane ponudbe poslati do 15. marca na naslov: »Samolabor«, Ljubljana, Cigaletova 5. 946

Vsem sorodnikom, znancem in prijateljem javljamo žalostno vest, da je umrl naš dragi mož in oče

TO NE PLUT

Na zadnji poti ga bomo spremlili v sredo, dne 7. marca 1956 iz hiše žalosti na Crešnjevcu na pokopališču v Semli.

Crešnjevce, 6. marca 1956.

Zalujoči: žena Franeka, hčerki Milka in Tonka, zeta Tone in Ivan — ter ostalo sorodstvo.

GLEDALIŠČA

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE DRAMA Sreda, 7. marca ob 20: Wilder: »Naše mesto«. Abonma S. Četrtek, 8. marca ob 20: Cehov: »Tri sestres«. Abonma G. Petek, 9. marca ob 15.30: Cehov: »Tri sestres«. Abonma Petek popoldanski. Sobota, 10. marca ob 20: Wilder: »Naše mesto«. Izven in za podeželje.

OPERA Sreda, 7. marca ob 19: Gotovac: »Ero z onega sveta«. Zaključena predstava v proslavo praznika žena. Četrtek, 8. marca ob 19.30: Mozart: »Figarova svatba«. Abonma E. Petek, 9. marca: Zaprt. Sobota, 10. marca ob 19.30: Mozart: »Figarova svatba«. Abonma F.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA Gledališka pasaža Sreda, 7. marca ob 20: Matej Bor: »Vesolje v akvariju«. — Abonma TSS I. Četrtek, 8. marca ob 20: Bert Brecht: »Dobri človek iz Sečuana«. Abonma LMS II. Petek, 9. marca ob 20: Bert Brecht: »Dobri človek iz Sečuana«. Abonma LMS I.

SENTJAKOBKO GLEDALIŠČE Ljubljana, Mestni dom Sobota, 10. marca ob 20: J. S. Popovič-D. Pregarc-F. Delak: »Jara meščanka« (»Pokondrena tikva«), komedija. Premiera. Izven. Proslava 150-letnice rojstva in 100-letnice smrti J. S. Popoviča. Nedelja, 11. marca ob 15.30: L. Fodor: »Upavanka«, veseljopop. Popoldanska predstava. Izven; ob 20: J. S. Popovič-D. Pregarc-F. Delak: »Jara meščanka« (»Pokondrena tikva«). Izven. Večerna predstava.

Pri sobotni premieri Popovičeve komedije »Jara meščanka« (»Pokondrena tikva«) bodo nastopili: M. Petrovičičeva, M. Maherjeva, M. Simončičeva, M. Ižančeva, J. Cuk, P. Ovesc, L. Sadar, V. Vrhovec. Delo je kot gost zrežirala B. Baranovič-Battelinova. — Prodaja vstopnic od petka dalje. Rezerviranje tel. št. 32-850.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE Marjona Levstikov (Sentjakobski) trg Četrtek, 8. marca ob 17: Pengov: »Simončič«. »Zlata ribica«. Sobota, 10. marca ob 17: Kuret: »Obuti maček«. ob 20.30: Kuret: »Obuti maček«. Nedelja, 11. marca ob 11: Milčinski: »Zvezdica Zaspanka«.

Ročne lutke Resljeva cesta 28 Nedelja, 11. marca ob 17: Milčinski: »Zvezdica Zaspanka«. Prodaja vstopnic za obe gledališči in vse predstave od danes dalje od 10-12 v Upravi Mestnega lutkovnega gledališča, Resljeva cesta 28, telefon št. 32-020 in pol ure pred predstavo pri gledaliških blaginjah.

ZAHTEVAJ PRI SVOJEM TRGOVCU »CISTEN« ZANESLJIVO CISTILNO SREDSTVO ZA CISTENJE MADEŽEV

RADIO LJUBLJANA Spored za sredo, 7. marca 8.00-8.30 Dobra jutro, dragi poslušalci! (pester glasbeni spored) — 8.10 Reklame — 8.20 Naš jedilnik — 8.25 Od melodije do melodije — 7.10-8.00 Zabavni zvoki — 11.00 Radijski kolektor — 11.05 Za vsakogar nekaj (zabavna glasba) — 11.35 Radijska šola za višjo stopnjo: Zeni-materi ob 8. marcu (ponovitve) — 12.05 Lahka opoldanska glasbeni spored — 12.30 Kmetijski glasbeni spored — 12.35 Kmetijski glasbeni spored — 12.40 Utrinki iz literature: Gertrude Atherton: Rog v megli — II. — 16.00 Popoldanski simfonični koncert — 17.15 Zeleni ste — poslušajte! — 18.00 Radijska univerza: Slavko Faust: Mendeljejev, njegovo delo in njegov čas — 18.15 Srbske in hrvatske pesmi poje Mariborski komorni zbor — 18.30 Za dom in žene — 18.40 20 minut solisti glasbe in zabavne glasbe — 19.00 Radijski dnevnik — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 Umberto Giordano: »Andre Cheniers«, opera v 4. dejanjih — 22.15 do 23.00 Jazz-cocktail

CELJSKE VESTI

CELJSKO GLEDALIŠČE Sreda, 7. marca ob 19.30: Ranko Marinkovič: Glogorja. Zaključena predstava za Socialistično zvezo delovnih ljudi.

Četrtek, 8. marca ob 18: Ranko Marinkovič: Glogorja. Gostovanje v Storah. Petek, 9. marca ob 15: Ivan Cankar: Lepa Vida. IV. srednješolski abonma

KINO »UNION«: Francoski film: »Ljubonske noči«. Predstavi ob 18 in 20. »DOM«: Ameriški film: »Da bi ne vstala zarja«. Predstavi ob 18.15 in 20.15

POROČILO o gibanju prebivalstva v Celju v času od 25. februarja do 3. marca 1956

Rojenih: 32 dečkov in 33 deklic. Poročili so se: Jožef Pesjak, delavec, in Marija Mirnik, gospodinja, oba iz Celja; Vincenc Novak, pričuca strojnik, in Zofija Ivana Zvičaj, pomožna delavka, oba iz Celja; Jožef Puhfink, telegrafist iz Spodnje Polskave, in Tabin Leopoldina, uslužbenka iz Vojnika; Anton Stanislav Esih, vlakovni odpravnik, in Eva Zapusček, telegrafistka, oba iz Celja.

Umrli so: Marija Ramsak, gospodinja iz Stor, stara 44 let; Franc Arčan, upokojenec iz Celja, star 75 let; Viktor Klepež, delavec iz Brezna, star 27 let; Julijana Anders, gospodinja iz Celja, stara 63 let; Filomena Lažar, upokojenka iz Celja, stara 61 let; Ivan Šribar, prevzičkar iz Celja, star 88 let; Janez Krompuš, otrok iz Celja, star 1 mesec.

VESTI IZ KRANJA V Kranju bo drevi v proslavo desetletnice ustanovitve koncert zenskega zbora »Prešeren« pod vodstvom Petra Liparja.

PREŠERNO GLEDALIŠČE Sobota, 10. marca ob 16: Selška-Filipi: »Bratovščina Sinjega galeba«. Premiera. Izven. Nedelja, 11. marca ob 10 dopoldne: Selška-Filipi: »Bratovščina Sinjega galeba«. Izven; ob 16: »Velika beseda«. Izven in za podeželje.

KINO »STORŽIČ«: Ameriški barvni film: »Poljubi me Katica« (»Ukročena trgovačica«). Predstavi ob 15.30 in 17.40. Brez tednika. Predstava ob 20.15 odpade.

VESTI Z JESENIC Zdravniško dežurno službo na Jesenicah ima dr. Avguštin Tancar, Gosposvetska 23, telefon 378.

IZ DOMZLA Madžarski film: »Se živijo«. Predstavi ob 18 in 20.

MARIBORSKE VESTI

DEŽURNA LEKARNA Sreda, dne 7. marca; lekarna »Melje«, Meljska cesta 2. KINO PARTIZAN: Madžarski barvni film: »Glavo kvšku«. UDARNIK: Indijski film: »Mangala, hči Indije«.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE Sreda, 7. marca ob 19.30: Asafjevi: »Bahčisarajska fontana«. Zaključena predstava v počastitev Dneva žena. Četrtek, 8. marca ob 19.30: Brenkova: »Najlepša roža«. Red LMS-2.

Rodile so: Marija Frank, 23 let, gospodinja — Ljubico; Ana Murko, 30 let, gospodinja, Rogoznica — Ana; Marija Fabjan, 19 let, poljska delavka, Vrčiče — Mileno; Majda Hajnc, 24 let, gospodinja — Lidijo; Jovanka Flis, 25 let, gospodinja — Denico; Franciška Černe, 24 let, gospodinja — Jožefa; Marija Valantana, 26 let, gospodinja, Irlastje — Dušana; Slava Straiša, 26 let, gospodinja; Ponkva — Stanislava; Marija Marinko, 25 let, tkalka — Bogdano; Kristian Muršič, 31 let, gospodinja — Dušana; Alenka Marksi, 17 let, predica — Karla; Julijana Janžič, 28 let, delavka, Gladomes — Emila; Angela Ploh, 35 let, tkalka, Brestenica — Vladota; Marija Husar, 40 let, čistilka — Jožefa; Hedvika Ovečar, 35 let, gospodinja — Jožefa; Terezija Gajšek, 30 let, namočnica — Danica; Stanislava Toplak, 30 let, gospodinja — Franca; Rozalija Repak, 22 let, gospodinja, Ložane — Mario; Aleksija Senica, 23 let, gospodinja — Jožeta; Alojzija Valc, 27 let, gospodinja — Zdenko; Marija Rajzman, 16 let, posest. hči — Zofija; Julijana Katbe, 26 let, knjigovodkinja — Uroša; Antonija Voh, 26 let, poljska delavka, Sp. Kapa — Jožico; Angela Gregorinčič, 20 let, gospodinja, Rače — Zlatka; Katarina Kesak, 36 let, gospodinja, Dobrenje — Djurdjico; Veronika Šumec, 31 let, gospodinja — Milana.

Umrli so: Antonija Ferenc, 64 let, prevzičkarica; Marija Nedeljk, 83 let, gospodinja; Marija Pahernik, 76 let, gospodinja; Marija Germ, 88 let, upokojenka; Draga Zajec, 77 let, upokojenka; Franc Dolenski, 73 let, upokojenec; Ivan Walland, 71 let, soc. oskrbovavec; Jožeta Neubauer, 78 let, upokojenka; Šano Vulin, 31 let, kapetan JLA; Franc Zinko, 74 let, upokojenec; Franc Hanzel, 43 let, upokojenec; Zofija Tomalič, 89 let, soc. oskrbovanka; Franc Rojten, 57 let, upokojenec; Franc Rakuša, 71 let, upokojenec.

IZ ROGAŠKE SLATINE Ameriški film: »Tujec na begu«. Predstava ob 19.

IZ MURSKÉ SOBOTE KINO »PARK«: Ameriški film: »Bojišče«.

VESTI IZ HRASTNIKA Poročili so se: Edvard Baté, zidar, in Silva Novak, delavka; Anton Velc, sofer, in Stanka Urbajs, uslužbenka. Rodila je Marija Kovač — Ireno. Umrli sta: Jancz Plaznik, prevzičkar, star 79 let in Terezija Pevec, gospodinja, stara 82 let.

KINO »SLOGA«

Ameriški barvni film Žena i neapeljskih ulic Brez tednika. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma. V glavni vlogi Lana Turner in Pier Angeli. Prodaja vstopnic od 9.30-11 in od 14 dalje, za matinejo pa od 9 dalje.

Ameriški film

KINO »UNION«: Amer. barvni film: »Karneval v Texasu«. Tednik: Filmske novice št. 9. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi: Red Skelton in Esther Williams. KINO »KOMUNA«: Ital. film: »Anna Zaccoco«. Tednik: Filmske novice št. 9. Predstave ob 15, 18, 30 in 21. V glavni vlogi: Amedeo Nazzari in Massimo Girotti. Prodaja vstopnic v obeh kinematografih od 9.30-11 in od 14 dalje, za matinejo pa od 9 dalje.

KINO »SOČA«: Zaprt. MLADINSKI KINO LM, Kotnikova 8, predvaja še danes za srednješolsko mladino angleški film: »Soljanje Toma Browna«. Predstavi ob 10 in 14. Skupinske rezervacije v pisarni Doma Ljudske milice »Maksa Percsa«, Slomškova 20. KINO »LITOSTROJ«: Angleški film: »Vitez iz lepenec«. Tednik: Filmske novice št. 3. Predstava ob 20. — Prodaja vstopnic ure pred pričetkom predstave.

KINO »ŠIŠKA«

Ameriški film »Zaseda« V glavni vlogi: Robert Taylor in John Hodiak. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje. Na sporedu samo še danes in jutri.

Ameriški film

KINO »TRIGLAVA« Ameriški film »BENEŠKI LOPOV« V glavni vlogi: Maria Montez, Paul Christian in Massimo Serato. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Upravni odbor TRGOVSKEGA PODJETJA NA VELIKO IN NA MALO V LJUBLJANI razpisuje mesto šefa računovodstva POGOJI: fakultetna izobrazba ali njej enaka, s 5-letno prakso ali ESS s 7-letno prakso — samostojni bilancist. Prošnje z navedbo dosedanje prakse in časa službovanja s kratkimi ostalimi osebnimi podatki, naj interese dostavijo v Oglasni oddelek pod »Sposoben in vesten«.

Izšel je Priročnik za uporabo predpisov o otroškem dodatku

Priredila: PETAR VUCETIČ in LUKA TODOROVIC Redakcija: VERA KAPOR Priročnik vsebuje prečiščeno besedilo Uredbe o otroškem dodatku z vsemi spremembami in dopolnitvami; navodilo za uporabo Uredbe; podrobna pojasnila; različne primere iz prakse, zlasti primere delitve davčnega cenpza na člane gospodinjstva; številne primere iz prakse Vrhovnih sodišč Ljudskih republik in Zveznega vrhovnega sodišča, najvažnejše predpise iz prejšnjih uredb; obrazce izdelanih rešitev; vse obračunske tabele z mesečnimi in dnevnimi zneski; primer, kako je treba sestavljati plačne spiske; obrazec računskega lista; primere, kako je treba izdajati potrdila o šolanju; primere rešitev skrbniškega organa o izplačilu dodatka drugemu roditelju ali tretji osebi; primere zapisnikov o posvojitvi; primere davčnih potrdil itd. Priročnik bo koristno uporabili odgovorni uslužbenci, ki delajo pri obračunu otroškega dodatka v gospodarskih organizacijah, in državnih ustanovah, v zavodih za socialno zavarovanje, ljudskih odborih ter vsem koristnikom otroškega dodatka.

IZDAJA V LATINICI CENA 350 DINARJEV

»Savremena administracija«

(prej »Biro za izradu obrazca«) Založniško-tiskarsko podjetje — Beograd PRIZRENSKA 6 — POSTNI PREDAL 479 Telefon: 25-937 in 27-953

IZID NATEČAJA Delavski svet največje trgovske organizacije za promet s pohištvo in lesom v državi — »LES LJUBLJANA« — je izbral od številnih predlogov, ki jih je prejel na podlagi razpisa javnega natečaja za novo ime podjetja, naziv LES — LJUBLJANA Ta predlog pod geslom »Naše gozdno bogastvo« prejme I. nagrado v znesku 50.000 dinarjev. II. nagrada v znesku 15.000 dinarjev se deli za predlog »FINALLES« pod geslom »Lesex-37«. III. nagrada v znesku 10.000 dinarjev se deli za predlog »JUGOMOBILIA« pod geslom »Bežigrad 77«. Komisija za določitev novega imena je upoštevala redosled prispelosti predlogov. Nagradence prosimo, da se zgledajo v trgovskem podjetju »Les Ljubljana« — Ljubljana — Parmova 37, zaradi izplačila nagrad najkasneje do 31. marca 1956. Trgovsko podjetje »LESNINA« združuje in vam posreduje lesne izdelke in pohištvo vseh največjih slovenskih proizvodnih podjetij, in sicer: »Tovarna pohištva Nova Gorica«, »Stol« — Kamnik, »Brest« — Cerknica, »Kli« — Logatec, »Tovarna pohištva Maribor«, »Krn« — Podmelec, »Oprema« — Maribor, »Tovarna pohištva Ljrija«, »Istok« — Miren pri Gorici, »Tovarna pohištva Tržič«, »Tovarna pohištva Polzelas«, »Mizarstvo Ljutomer«, Podjetje »Mizarstvo« — Branik, »Jelovica« — Škofja Loka, itd. »LESNINA« posreduje tudi lesne izdelke naslednjih slovenskih podjetij: »LIP« — Postojna, »LIP« — Slovenske Konjice, »Savinja« — Celje, »Lesonit« — Ilirska Bistrica, »KGP« — Kočevje, »Zales« — Litija, itd. Za vse vrste pohištva, lesa, lesne galanterije in opremo vseh notranjih prostorov se obračajte vedno na renomirano trgovsko podjetje »Les — Ljubljana«, ki vas solidno postreže preko svojih poslovalnic pod novim imenom »LESNINA«

...Ugasil je žaromete in se ozrl na moža v uniformi, ki je ležal mrtev na sedežu pokraj njega. Potem je odprl vrata in izstopil iz avtomobila. Potegnil je mriča k volanu in položil njegove roke nanj. Potem je dvignil iz zadnjega dela avtomobila bencinsko ročko, jo odmašil ter polil z bencinom sedeže in stene avtomobila. Naposled je zamašil ročko, jo vrgel v avto, si obrišal roke in prižgal cigareto... Počakal je, dokler ni zastišal, kako se je rezervoar avtomobila razpočil. Tedaj je stopil na rob ceste, da bi videl, kako truplo za volanom zgoreva. Zarezal se je, porogljivo salutaril in zamrmral:

»Zbogom, gospod junak odpora!... Ziveli ste zanimivo življenje... dokler je trajalo!«...

Odlomek iz novega romana

Doživetje na Mauriciusu

ki ga začnemo pričevati v soboto, dne 10. t. m.

Letalstvu se obetajo

ATOMSKI motorji

Namesto 450.000 kg goriva za 10.000 km poleta samo 0.025 kg urana 235

Nedavno obvestilo angleške tovarne »Rolls Royce«, da se ukvarjajo strokovnjaki z atomskimi motorjem za letala, dokazuje, da se je znanstveno delo v zvezi z lahimi atomskimi baterijami že začelo. Predstavniki te tovarne pravi, da je uspešna evolucija praktičnega atomskega motorja za letala odvisna od »ureditve tega vprašanja z znanstvenim proučevanjem in s poskusi, ki zahtevajo povsem novo opremo, s katero naj bi dosegli čim višjo stopnjo preciznosti in varnosti.« Ekipi znanstvenih delavcev v tovarni so dodelili strokovnjake, ki niso zaposleni v tovarni, med njimi tudi nekega znanstvenika iz Harwella, znanega strokovnjaka za tekoče kovine pri zelo visoki temperaturi.

Kakšen bo atomski motor za letala, še ni znano. Nedvomno pa bo njegova konstrukcija sponela na načelu motorja za reaktivna letala. Glavna razlika med motorjema bo v tem, da se segreje zrak, ki puhti iz običajnega reaktivnega letala oziroma njegovega motorja, na 490 do 660 stopinj, vtem ko se bo v atomskem motorju njegova

temperatura dvignila na 1880 stopinj. Zato bodo potrebovali zanj posebno kovino, ki se topi samo pri zelo visoki temperaturi.

Po eni verziji atomskega motorja bi bil ciklus operacij podoben ciklusu reaktivnega motorja: vsesavanje zraka skozi odprtino, njegovo stiskanje in mešanje z gorivom, njegovo detoniranje v celicah za zgorevanje in izpuhtevanje. Pri atomskem motorju bi zamenjali celice za zgorevanje z reaktorjem, v katerem bi nastajal tok plina pod visokim pritiskom in temperaturo. Reaktor se bo moral sprosti ohlajati. To bodo dosegli tako, da bo imel posebne odprtine za ohlajanje zraka, da bomo spuščali vanj neko sredstvo za ohlajanje ali pa da se bo toplota razpršila v menjalcu toplote po načelu, podobnem avtomobilskemu radiatorju. Tretja možnost je uporaba sistema parne turbine, v kateri je sredstvo za ohlajanje voda pod pritiskom.

Raketni atomski motorji bi bili manj zamotani. Sredstvo za ohlajanje bi potiskali v reaktor in črpali iz njega skozi repno odvodno cev. Drugo važno vprašanje v zvezi z atomskimi letalskimi motorji je, kako zaščititi posadke in

potnike pred radioaktivnim žarjenjem reaktorja. Za to bi bila potrebna zelo debela kovinska stena. Če bi uporabili svinec kot eno najučinkovitejših kovin v tem primeru, bi morala biti stena debela 60 cm. To pa bi pomenilo za letalo veliko obremenitev.

Računati bodo morali tudi z nevarnostjo, ki bi nastala, če bi se letalo z atomskim motorjem razbilo, ker bi se lahko radioaktivno žarjenje razširilo daleč naokrog. Težave bi bile s spuščanjem atomskega letala na letališče, ker bi se moralo spuščati zelo hitro in ker bi bilo, kot rečeno, zelo težko. Prednost atomskega letala pa bi bila v tem, da bi mu zagostovalo za 10.000 km nepretrganega poleta samo 0,025 kg urana 235, vtem ko potrebuje običajno letalo za to pot 450.000 kg goriva. Pol kilograma urana 235 bi dajalo toliko energije, kolikor je da kakih 4 milijone 875.000 litrov bencina. Letalo z atomskim motorjem bi torej imelo skoraj neomejen akcijski radius.

Zdravilo proti raku na obrazu

Ankarski radio je ondan poročal, da je slušatelj medicinske fakultete ankarske univerze Javuz Ezçorum uspešno uporabil zdravilo proti raku na obrazu. Poldrugo leto je proučeval razna zdravilna zelišča, potem pa je napravil iz njih zdravilo proti raku. Preizkusil ga je na nekem bolniku, o katerem so strokovnjaki Patološkega inštituta medicinske fakultete in Zavoda za rak dokončno ugotovili, da je neozdravljivo bolan. Student pa ga je ozdravil s svojim zdravilom in mu rešil življenje. Pri pomnil je, da je preizkusil svoje zdravilo na bolniku zato, ker ga je zanimalo, kako bo delovalo na neozdravljive rane.

Zdravilo je sestavljeno iz dveh

delov. Prvi je samo iz enega zdravilnega zelišča, drugi pa je sestavljen iz več zelišč. Prvi del zdravila zbere v 24 urah gnoj na rani, potem pa sledi zdravljenje z drugim delom. Učinek se kaže šele čez 15 do 20 dni. Novo zdravilo so preizkušali kakih 8 mesecev na obrazu nekega bolnika, o katerem so specialisti izjavili, da je neozdravljivo bolan. V enem mesecu pa je ozdravel in se vrnil domov. Potem so zdravilo preizkusili na nekem 65 let starem bolniku in ugotovili, da je sprožilo močno reakcijo. Hkrati so z njim ozdravili raka na bolnikovi gornji ustnici. Tretjič so preizkusili zdravilo na neki ženski, ki je imela raka na dojki. Na podlagi reagiranja rane so zdravniki ugotovili, da bo zdravilo tudi v tem primeru pomagalo.

Turški specialisti za rakasta obolenja se zelo zanimajo za novo zdravilo. Profesor Patološkega inštituta v Ankari Nedžati Eral in docent Jahja Sinik sta poslala novo zdravilo komisiji strokovnjakov medicinske fakultete, da ga bodo preučili. Komisija se je obrnila na študenta Ezçoruma, da bi dobila od njega podatke o sestavi zdravila. Ko bodo dobili nekatere aparate, ki so jih naročili iz ZDA, bodo začeli proučevati učinkovitost novega zdravila v zdravljenju raka na poskusnih živalih.

Skupina lovcev na bisere v bližini Avstralije

Silna eksplozija na Soncu

Strahovita eksplozija na Soncu, katere energija ustreja po mnenju kozmologov energiji milijona vodikovih bomb, je zasula Zemljo z valom kozmičnih žarkov, kakršnih strokovnjaki še nikoli niso zabeležili. Iz 12 ur po eksploziji so spustili znanstveniki v vseh zahodnih deželah v stratosfero balone z instrumenti, ki so jim prinesli važne znanstvene podatke o vesoljstvu.

Znak za znanstveni preplah je dal v Chicagu zvon, ki še nikoli ni zazvonil. Gre za avtomatski monitorski sistem, ki nepretrgoma beleži intenzivnost kozmičnih žarkov. Fizik John Simpson z atomskega inštituta Enrica Fermija je delal s svojimi sodelavci vso noč, da je takoj spustil v stratosfero balon z žarčilnim detektorjem, števcem nevtronov in kratkovalovno oddajno postajo.

Mlini na veter v Angliji

Angleška vlada se ukvarja z načrti o zgraditvi velikih mlinov na veter, ki bi proizvajali za gospodinjstva ceneno električno energijo. Za poskušnjo so zgradili dva mlina na veter po 100 kWh. Mlina imata na kakih 127 m visokih stebrih jeklene propelerje in preskrbujeja z električno energijo 50 do 60 stanovanj. En mlin na veter so zgradili na enem izmed samotnih otokov Orkney pred škotsko obalo, drugega pa v Bedfordu v srednji Angliji. Ko bodo zgradili vse mlina na veter, kolikor jih predvideva načrt, bodo prihranili letno nad 5 milijonov ton premoga.

Modernizacija prometa v SZ

V Sovjetski zvezi bodo že v bližnji prihodnosti vozili potniški ekspresni vlaki na glavnih progah s hitrostjo 150 do 160 km na uro, tovarni pa od 100 do 120. Sovjetska industrija bo opremila železniške proge z močnimi elek-

tričnimi lokomotivami. Vozile bodo lokomotive s plinsko turbino in stotonski vagoni. Posebno močne železniške tračnice s čvrstim spodnjim ustrojem, elektro-pnevmatične kretnice, avtomatične in telemehanične naprave, vse to bo zagotovilo varno vožnjo brzovlakov. Električne in termične lokomotive bodo omogočile ekspresnim vlakom, da bodo prevozili 1000 do 1500 km, ne da bi se vmes ustavljali.

Upokojeni angleški krvnik

Angleški krvnik Albert Pierrepont se je rešil pred radovednostjo svojih rojakov na francosko Riviero. Rekel je, da je zbežal iz Anglije, ker je postal tam predmet splošne radovednosti. Nedavno je odprl v svoji domovini krčmo. Toda ljudje niso zahajali v njo, da bi jedli in pili, marveč da bi videli krčmarja. Kot upokojeni krvnik namerava ostati kake tri tedne na francoski Rivieri. Potem pa se bo vrnil v Anglijo, ker upa, da se bo radovednost njegovih rojakov dotlej vsaj nekoliko polegla.

OBLIZI NA ZRCALU

Mož se ga nalezle in ko kolovratni domov, večkrat pada. Doma si pred zrcalom zalepi praske na zadnjici z obližem. Zjutraj ga žena vpraša: »Janez, ali mi lahko pojasniš, od kod je prišlo ponoči toliko obližev na naše zrcalo?«

»Le čakaj porednež, ti že pokazem, da me ne boš več obmetaval z olupki banan!«

Drobne ZANIMIVOSTI

KOBALTNE BOMBE ZA ITALIJO

Iz ZDA so pripeljali z tadjo »Conte Biancamano« v Italijo dve kobaltni bombi. Italijanski Radio je poročal, da sodita med najmočnejše bombe te vrste v Evropi, namenjeni pa sta kliniki v Rimu in Turinu za zdravljenje ranih tumorov. Bombi je poslala ameriška Komisija za jedrsko energijo, ki pošlje v kratkem še tretjo kobaltovo bombo za neko kliniko v Genovi.

JAPONCI BODO IZDELOVALI TANKE

Japonska družba »Mitsubishi« s sedežem v Tokiju bo začela v kratkem izdelovati tanke. To bodo prvi tanki, ki jih bodo izdelovali na japonskem po drugi svetovni vojni. Družba je že dobila prva naročila od direktorja za narodno obrambo Japonske.

SOVJETSKI ZNANSTVENIKI V EGIPTU

Kairski raziskovalci so obdobje, da je preostavnik sovjetskega veleposlanstva v Kairu izjavil, nanašajoči se na zgraditev atomskega laboratorija v Egiptu po že sklenjenem sporazumu, rekel, da prispe v kratkem v Egipt skupina sovjetskih znanstvenikov, ki bodo zgradili atomski laboratorij.

ATOMSKA EKSPLOZIJA V SIBIRIJI

Raziskovalni inštitut norveškega ministrstva za obrambo je zadnje dni februarja poročal, da je prišlo najbrž v Sibiriji do atomske eksplozije, in sicer konec januarja ali v začetku februarja. Inštitut je sporočil, da se je zadnje čase povečala radioaktivnost v Oslu in v nekaterih delih Norveške.

ANGLEZI BODO V INDIJI ZGRADILI JEKLANO

Velika Britanija bo pretežno sodelovala v finanstranju in graditvi jeklane v Burgapurju in zahodnem Bengalu. Za to delo bodo potrebovali 50 milijonov funtov v devizah. Angleška podjetja bodo zgradila tovarno ter dobavila stroje in opremo.

MEDARABSKA KOMISIJA ZA BOJ PROTI MAMILOM

Medarabska komisija za boj proti mamilom je te dni končala delo. Glavna naloga njenega zadnjega zasedanja je bila določiti ukrepe za zatiranje tihotapsva hasiša, opija in drugih mamil. Komisija je sklenila, da bo takoj izmenjala obvestila o tem vprašanju med vsemi državami Arabske lige, da bi dobili napoved natančne podatke o proizvodnji in prodaji mamil, kajti brez podatkov ni mož govoriti o uspešnem boju proti temu žlu.

REŠEVALCEM NAGRADNE KRIZANKE

V našo zadnjo nagradno križanko, ki je bila objavljena v nedeljo, 4. marca, se je ukralo nekaj nečestnosti in pomanjkljivosti. Da bi reševalcem vendarle omogočili pravilno reševanje, objavljamo pojasnilo h križanki. Doslej prispelje rešitve pa bomo upoštevali kljub napakam na spornih mestih.

Pri sliki, ki predstavlja ples, v zgornjem levem kotu, je besedilo slabo odčitljivo. Točna vprašanja so: SNE-MAM POKVE in 22. IN 25. CRKA. Nad sliko desno od tega mora biti pod pojmom ZEL (navpično) zadnje polje osamljeno, to je manjka debelejša črta. Tako je pojem ZEL za eno črko krajši. Desno od tega je pravilno vprašanje MOCNATI JEDI (dvojnina). Največ pregledav pa je reševalcem gotovo povzročil odgovor na vprašanje PRE-BRENOV PRIJATELJI IN GRADBENI DELAVCI. Pravilno mora stati: HLOD IN OBRATNIK.

Reševalce prosimo, da pri reševanju upoštevajo to pojasnilo. Tiskarski skrat pa nam je napravil še eno neugodnost: nagrad po 500 din je namreč dvajset in ne deset, kot je bilo objavljeno v naši nedeljski številki.

Angleška vojska je dobila nove, praktične uniforme, ki varujejo vojake pred mrazom, vetrom in padavinami. Narejene so iz neklih novih tkanin in so vse preizkušnje dobro prestale.

ORA SCHELI

D. kle iz Oude Kraala

(Nadaljevanje)

Moja mati Antie ni nikoli več prišla v hišo. A dobro se spominjam, da je Mevrou rekla: »Lettie je otrok nekega belega človeka.«

Spominjam se tudi tistega dne, ko je Mevrou pripovedovala nekemu gostom, da je moja mati belka. Stala sem v sosednji sobi in poslušala. Mevrou je pripovedoval, kako je moja mati rasla med črnci, ki so jo bili še kot dete prinesel iz Johannesburga.

»To je strašna tragedija,« je govorila Mevrou, »Antie ni čisto pri zdravi pameti, a zdi se mi, da si tega nihče ni jemal k srcu. Moj mož se je hudo raztogotil, ko sem mu rekla, da bi vzela Lettie k sebi; a vendar sem dosegla, kar sem se namenila. Nisem je mogla več gledati v tistem Oude-Kraalu.«

Tako je Lettie sama sebi pripovedovala o svojem življenju. Noč za noč jo prečuu, in obnavljala na pol pozabljene prizore iz svojega detinstva ter v mislih pisala

Slika iz Južne Afrike

pismo vladi, ali pa vse to pojasnjevala Pietu.

Potem je prispel Pietov vlak, in Lettie se je hudo prestrašila, ko jo je pri kosilu iznenada vprašal: »Kaj je s tabo, otrok? Kakšna si vendar danes?«

Skušala se je nasmehniti in govoriti, ali komaj se je ji posrečilo povedati mu, da se slabo počuti, nato pa je brž odšla v kuhinjo.

»Lettie, si mar bolna?« jo je vprašala gostilničarka.

»Hude skrbi me tarejo,« je rekla Lettie, ne da bi nehala jokati. Kmalu nato je sedela v uradu in pripovedovala.

Gospa je doigo molčala, naposled pa je vzdihnila in dejala:

»Seveda, zdaj pa je prišel Piet in stvar je postala neprijetna, ali ne?«

To ji je rekla prijateljsko. Bila je Grkinja in zelo dobrodušna.

»Ali vsaj slutiš, kdo bi ti mogel biti oče?«

Ne, Lettie ni o tem ničesar vedela. Redkokdaj se je igrala z drugimi otroki. Nekoč so ji otroci nekaj namignili in župan jih je slišal. Nič ni rekel, njegov obraz pa je postal tako bled in obupan, da je Lettie brž smuknila za njim v hišo. Tam ga je videla, kako pije whisky.

»Ali nisi hodila v šolo?«

O ne, Mevrou jo je poučevala doma. Kdaj pa kdaj se je župan pozanimal, kako se uči, a navadno ni imel časa za to. Mevrou jo je učila kuhati in šivati. Oba sta bila z njo dobra, zelo dobra.

»Vidim, da ti Mevrou še zmerom redno piše.«

»O, da, piše mi vsakih štirinajst dni. Zapustila sem jo le zato, ker je župan menil, da je bolje, če po dvanajstem letu odidem in vidim malo sveta.«

»Morda pa novi zakoni niso tako strogi,« je spet vzdihnila gospa. »Ne poznam teh stvari. Ker pa se tako mučiš s tem vpraša-

njem, pojdi k Mevrou in skušaj zvedeti, kdo ti je oče. To gotovo ne bo lahko. Sicer pa — ali še živi tvoja mati?«

Lettie je upala, da še živi. In tako je sedla v vlak, ki je peljal proti Oude-Kraalu. Sama, z morem strahom v srcu.

Mevrou jo je čakala na postaji. Bila je osvela, sicer pa se ni dosti spremenila. Lettie bi se ji najrajši vrgla okrog vratu, pa si ni upala. Ni se mogla spomniti, ali je bila Mevrou kdaj nasproti njej nežna, ali jo je kdaj poljubila. Mevrou je imela nov avto, ki ga je sama šofirala. Brž ko sta prišli na cesto, ji je dejala, ne da bi jo pogledala? »Kaj se je zgodilo, Lettie?«

»Kaj naj rečem Pietu, Mevrou? Rad bi se z mano poročil. Zdaj pa so začeli veljati ti novi zakoni o rasnih omejitvah in bržkone bom morala povedati ime svojega očeta. Mevrou je nekaj rekla, da je moj oče belec. Ali ve Mevrou, kdo je moj oče?«

Avto se je ustavil — in tedaj je prvokrat v življenju Mevrou objel Lettie.

»Ubogi otrok.«

»O, Mevrou, čemu sem se sploh rodila!« je ihtela Lettie.

Sporočilo našim najmlajšim bralcem!

V soboto bomo začeli objavljati novo slikanico

Jurček k riše

To je povest o malem Jurčku, ki je zelo rad risal. Njegove risbe imajo čudovito lastnost: kar naenkrat oživijo in popeljejo Jurčka v svoj svet. Pri tem izve Jurček veliko zanimivega in doživi vse polno lepega.

Jurček zna narisati vse: kamion, ladjo, partizane, fašiste, letalo, cowboya, vlak in še mnogo drugih stvari.

Toda kaj, ko je pa Jurček tako površen, da vedno pozabi narisati tisto, kar je najbolj važno. Zaradi tega mora prestati veliko s'rahu in nevednosti...